

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

I. évfolyam I. szám

A Z. St.Gallen — Megjelenik havonta

1969 január 1.

Közös kiadás

A Kereszt Népe	Hollandia
Az Út	Bécs, Ausztria
Hírnök	Linz, Ausztria
Hiszek	Svájc
Magyar Ház	Belgium
Pannonia Sacra	Németország
Sorsunk	Franciaország
Új Ertesítő	Skandinávia

VI. Pál pápa karácsonyi szózata

December 20-án este 20 órakor közvetítette a televízió és rádió a Szentatya ezidei karácsonyi üzenetét a reményről, amelyben Krisztus földi helytartója a ma emberéhez szól, vagy mint ő kifejezte: «a világ összes polgáraihoz». Az emberiség mai kritikus állapotában, mely válságokkal, nyugtalansággal van telítve, az egyetlen biztos kilátást és kivezető utat a pápa a kereszténységben és a keresztény reményben látja: «Krisztus az emberiség igazi és legfőbb reménye», hangsúlyozta bevezetőül. Majd így folytatta:

«Ma a remény korszakában élünk». Ez a remény azonban nagyon is sokban különbözik az igazi keresztény reménytől, mert a földbe és földiekbe van ágyazva, s abban a tudatban gyökeresedik, hogy az ember elég önmagának. Az ember önjerejébe vetett reményének kritikus kihatását éljük át és tapasztaljuk napjainkban. A jólét és haladás a föld egyes részein borzalmas és rettenetes veszélyeket és válságokat idéz elő.

«A halálhozó erők alkalmazása — mondotta szösz szerint a Szentatya —, melyeket a modern ember hatalmába hajtott és fölöttük rendelkezhetik, nem engedni a remény sugarát az égen felragyogni, hanem a rémület és örület sötét felhői terjeszkednek az emberiség fölött. A nemzetek békéje, vagy inkább az emberiség léte veszélyben forog ezen a földön. A ma emberének pusztító hatalma kiszámíthatatlan. A végzeteszerű valószínűség, hogy ily hatalom az emberi települést kell elpusztítsa, sajnos, szabadon működő okoktól függ, melyeket sem a tudomány, sem a technika

nem ellenőrizhet. Ennek tehát az a következménye, hogy remény helyett a félelem lesz úrrá».

«Más területen is hasonló eredményre jut a mai nemzedék: az embernek meg kell állapítani, hogy a mérhetetlen gazdasági fellendülés azzal fenyeget, hogy az ember börtönévé válik és őt a nagy gazdasági gépezet egyszerű alkatrészévé degradálja. Ez úton oly társadalom alakul ki, mely az anyagi jólét szempontjából gazdag ugyan, de szegény magasabb eszmékben, melyek az életnek igazi értelmét és értékét megadják, és tág teret nyit az agnoszticizmus számára.»

«Így lesz alkalmasint a tiltakozás (tüntetés) divattá, azzal a veszéllyel összekötve, hogy lázadás formájában erőszakoskodással, anarchiává fajuljon».

«Meg gondolatlanúság és általános zűrzavar következtében történelmi és kulturális erkölcsi értékek, melyek eddig tekintélynek örvendtek, az egész emberiség kárára tönkrementek. Még a nyilvánosság előtt köztisztelőtlen álló és jóindulatú emberek sem érznek elég erőt magukban, hogy olyan kultúrörökség védelmére keljenek, mely sok áldozatba került és amely mindenképp az jövőző nemzedéknek anyagi és erkölcsi pusztulás következményeitől akarta megkímélni.»

«Eppúgy sajnálattal látjuk, hogy bizonyos segélynyújtás a meglévő avagy aggodalommal szemlélt zavar fenntartására arra irányul, hogy a szabadságot elnyomják, a polgári jogokat megvonják és a szegények égbekiáltó nyomorát félreismerik.»

Majd így folytatta a pápa: «Sok szellemi áramlatnak, melyek napjaink kulturális életét alakítják, a lényegét fölvezölhatnók. Soha nem fordult elő, hogy irodalom, színjátszás, művészet és bölcséleti gondolkodás oly kíméletlen módon bizonyosságot tett volna az ember kudarcáról, szellemi gyengeségéről, felfokozott érzékiségéről, kép-mutatásáról erkölcsi vonalon, bűnözésre való hajlamáról, kegyetlenségéről, elvetemültségéről és türehtelen kevélységéről, mint éppen napjainkban. Ez a panasz elremitő és nyilván megtámadhatatlan évrre támaszkodik: ilyen az ember! Ilyennek mutatkozik ennek a századnak nagy és egyúttal szegény gyermeke. Az élet maga ez, amilyen a valóságban. Hol marad ezek után a te reményed, emberestvért?»

A Pápa ezután hozzáfűzte, nem szándéka ezzel a témával a karácsonyi ünnepi hangulatot elrontani. Hanem ennek a drámai és önmagában reménytelen helyzetnek a megfontolása kell az embert arra ráeszméltesse, «hogy az emberi lélekben él egy ki nem oltható szükséglet, melyet az emberiség különböző formában és fokon önmagában hordoz, — a megváltás szükséglete».

Ezért a karácsonyi szózat 20 század után sem vesztette el aktualitását. Krisztus hozta az ember számára az igazi reménységet.

«A kereszténységben van meg az erő, mely remélni és élni megtanít: nemcsak vallási és természetfölötti vonalon, hanem a természet rendjében is, mely a földi és azért esendő reménységet a megrendíthetetlen reménybe építi bele, mely az égből jött le, és azért nem kétséges, hogy működése csak eredményes lehet», — fejezte be karácsonyi szózatát a Szentatya.

Miről írnak szerzőink?

A Szentatya karácsonyi szózatáról	1. o.
Mindszenty bíboros húszesztendő fogságáról	1 - 2. o.
A változó világról	3. o.
A Bajor Katolikus Akadémiáról	4. o.
A magyar pusztla megmentéséről	4. o.
Az egyházi jazz - zenéről	5. o.
A Kastl-i diákok európai turnéjáról	5. o.
Január hónap liturgiájáról	6. o.
Isten Népének Credójáról	7. o.
A világ - békenapról	8. o.

A húszéves fogság

nyolcadik esztendejében Mindszenty József bíboros-prímás egy nógrádmegyei faluban, Felsőpente nyben raboskodott. Itt őrizte az egykori Andrássy-kastélyban 16 «megbízható» ÁVH-s, akiknek kezéből 1956 október 30-án, a szabadságharc hetedik napján délután, a környékbeli falvak lakói mentették ki. Az első szabad éjszakát a rúsági katonai lakatnyában töltötte és onnan vitték föl másnap harcokcsin Pallavicini őrnagy katonái Budára.

Budán csak négy szabad napot tölthetett, de ez alatt a rövid idő alatt is ezrek keresték föl a fővárosból és az ország minden tájáról. Külföldiek is nagy számban igyekeztek akkor Budapestre, mint pl. XII. Pius pápa külön-megbízottja, hogy lássák az egyház börtönből szabadult vezetőjét és szót válthassanak vele. A nemzeti kormány miniszterei és küldöttei is gyakran megfordultak nála, hogy tájékoztassák és véleményét meghallgassák az ország nehéz helyzetében.

Aztán jött november 4. Hajnalban Nagy Imre a rádióban saját hangján jelentette: «A szovjet csapatok támadást indítottak fővárosunk ellen azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy megdöntsék a törvényes magyar demokratikus kormányt. Csapataink harcban állnak és a kormány a helyén van!» Ennél a drámai fordulathatnál javasolta Tildy Zoltán a minisztertanácsban, hogy hívassák Mindszenty primást is az országházba.

Tildy miniszter javaslatának lehet köszönni, hogy a bíboros azon az éjszakán nem került újra a kommunisták kezébe. Amikor ugyanis a felvonuló orosz tankok már az országház előtt kezdtek elhelyezkedni, a kormány tagjai elmene-kültek a jugoszláv követségre. A miniszterelnök a primást is felszólította, hogy keressen magának menedéket. Mikor Mindszenty tanácstalanul megkérdezte, hogy hová is mehetne, Nagy Imre a közelben lévő amerikai követséget ajánlotta s nyomban intézkedett is, hogy a szovjet tankok sorfala között a bíboros szabadságharcosok kíséretében tegye meg az odáig vezető utat.

A követségre való bebocsátásra mintegy húsz percig kellett várnia. Ennyi idő alatt érkezett meg Washingtonból a válasz, hogy az elnök politikai menedéket adott számára. Három nap múlva innen a követségről küldte a bíboros Eisenhower elnöknek az alábbi hálás sorokat: «Mint a magyar szabadságharc hajótöröttje az Ön nagylelkűsége folytán fedélzetre jutottam. Vendég vagyok az Önök követségén és ugyanakkor menekült a saját hazámban. Nem is kétséges, hogy vendégszeretetük a biztos haláltól mentett meg engem».

A menedékjog valóban megmentette a bíborost a haláltól, de nem a további szenvedéstől és a fogságtól. Nem az ellenség rabja ugyan, de fogoly most is, aki csak egy szűk ablakkeretből nézheti népe szenvedését és az egyháznak hol nyílt hol alattomos eszközökkel való üldözését. És a vendégarbárság légköre se mindig felhőtlen.

(Folytatás a 2. oldalon)

Kedves Olvasóink!

Az «Életünk» az európai magyar katolikusok közös lapja. Nyolc magyar hitbuzgalmi lap egyesült. Összeadtuk szellemi és anyagi erőnket, hogy az eddigi kisebb terjedelmű és szerényebb alakú kiadványok helyébe egy terjedelmesebb és nyomdailag is jobban mutató közös lapot adhassunk az Európában élő magyar katolikusok kezébe.

Az egyesített erők többre képesítenek, mint egyedülálló részeik. A mi esetünkben is arról van szó, hogy összefogásunkkal eredményesebbé vált a szerkesztőségi munkánk és ugyanakkor anyagilag is előnyösebb helyzetbe jutottunk. Ha ugyanis a súlyos nyomdai költségeket egy lap előállításáért közösen fizetjük, a nagyobb terjedelmű lapot aránylag kisebb költséggel állíthatjuk elő, mint amennyiért eddig kinyomattuk szerényebb különben megjelenő kiadványainkat.

Az egyetértés és összefogás arra is rámutat, hogy emigrációs életünknek szüksége van erre a közös lapra. A menekültek lelkipásztorai a harminc- negyven — sokszor ennél is több — kilométeres átmérőjű missziós területén, még a mai közlekedési eszközök segítségével sem érheti el olyan könnyen híveit, mint egy zárt falu vagy városrész helyben lakó plébánosa.

A magyar lelkészeket tehát, akik csak havonként vagy esetleg még nagyobb időközökben találkozhatnak híveikkel, a helyzet kényszeríti arra, hogy személyes jelenlét hiányában más módon nyújtsák feléjük kezüket. Ennek a lelkipásztori kéz-meghosszabbításnak a legjobban bevált eszköze az egyházközségi értesítő vagy a missziós lap. Ezekben üzenhet a lelkész szórványban és elérhetetlen távol-ságban élő híveinek rendszeresen, hogy eligazítást adjon nekik a hitéletben és tájékoztassa őket az Egyház életéről és a különféle világnézeti mozgalmakról, eszmeáramlatokról.

Ha a magyar lelkészek mindenütt felkarolják a közös lap ügyét és ebben az igyekezetükben támogatják őket a magyar hívek, biztosíthatjuk a lap életbentartását és e fontos feladatok megoldását.

Ehhez kéri a magyar lelkészek és híveik megértő támogatását

A Szerkesztő Bizottság

Mécs László papköltő

január 17-én lesz 74 éves. Aranymiséjét pedig, pappászentelésének 50. évfordulóját, az elmúlt októberben ünnepelte. A két jeles évforduló emlékére és még abból az alkalomból, hogy válogatott verseinek egy kötete nem régen angol nyelven

Hiszek a végtelenben, mely megett Isten nevet, mint én az ablaküvegek megett, ha maggal tartom télen a cinkéket, vagy ha az utcán lopakodva lépek, hol játszanak proletár gyermekek — népek és sunyi módon ezüst pénzmagot veszítek el és magamban kacagok. Hát így, véletlenül a pesti pályaudvar tetejéről, rejtett helyéről este kilenckor egy szürke veréb leesett. Nem nagy eset, de fontos, mert a költő észrevette, az Út, az Igazság és az Élet című újság riportere (ami az Isten szerkeszt) és így az égből nagy tere - jere leszen, az angyalok sokat beszélnek, vitatkoznak s nevetnek majd felette. Lehet, a többiek kimarták, mert mérgek a verebek, akár az emberek, ebek, rókák, hiénák, szarkák. Az is lehet, hogy nem bírta a nagy telet, vagy nem evett, vagy vékonyacskán és vacsorája meg se kottyant s a vak félkezű újságárus táskájába pottyant, a világhírek kellős közepébe: a hét főbűnbe, méregbe, epébe, égbekiáltó bűnök mocsarába, franciák göggyébe, a magyarok öt szent Krisztus-sebébe, a németek fertőző nyomorába, a genfi cirkusz tűzjátékába esett a kis veréb s a vak rikkancs megborzongott elébb, aztán megtapogatta és csókolgatta, simogatta s százszor, ezerszer mondogatta:

is megjelent, idézzük «Aranyos kicsikém» című versét. Ebben a költeményben mély átérzéssel és ragyogó formában jut kifejezésre a lelkipásztor-költő életcélja: szeretettel támogatni az ember-testvéreket az örök üdvösségre vezető úton.

«Aranyos kicsikém, aranyos kicsikém, pihigő szívikém, mesélő forrásból, kristályos vizikén tartalak mézezett gyémántbúzán, lencsén, ébredj fel kicsikém, örömmel, szerencsém.»
És betette a pénz közé zsebébe s kalaplevéve valami imát rebegett.
Egy hirdető oszlop megett álltam, néztem, a szívem remegett és lelkemből az ámulat kirobbant: «Te rezes orrú rongy, te hadirokkant, vak ágyrajáró, szegényszagú lim-lom, te verébnél is szürkébb szürkeség, aranyos kicsikém, hol rejtőzött és szinesült meséd? Szemétdombról hogy nőtt ki e lüljöm? Aranyos kicsikém, hol rejtetted ezt az aranyat, melyet nem csak lovashusár felett teríthetnél szét aranyfüst helyett, de a világlelet bevonhatnád e mázsás arany pénzzel, szétkalapálva a megmentett kézzel s varázsolnál aranyból aranylóbb aranyat! Aranyos kicsikém, Míg vak szemekkel az Istenre nézel, engem elhagyott a vonat, de annyi baj legyen! az apostoli fogaton végigszánguldtam Budapestem és nem töprengtem, nem kerestem semmit, csak mint ki szerelembe esten gügyög, gügyögtem láb, fütty ritmusával: aranyos kicsikém, aranyos kicsikém!»

Szeretném tudnillik én, ha egyszer a haláltusával lehullunk mint a kis veréb, az Úr lelkünk ütőerét simítsa s mondja: «Aranyos Kicsikém!»

Húsz éve tart Mindszenty fogsága

Moszkva magyarországi helytartói 1948 december 26-án az esti órákban letartóztatták Mindszenty József magyar hercegprímást. Letartóztatását és látványos kirakatperét tartják azóta is századunk legnagyobb botrányának és a világ-egyház legbántóbb sérelmének VII. Pius pápa bebörtönzése óta. A szomorú évforduló alkalmával letartóztatásának körülményeit és a kirakatperben az emberi méltóság ellen elkövetett sérelmeket a jelenlegi, húszesztendő fogságának történetét pedig a következő számunkban ismerjük.

Házkutatások és letartóztatások Esztergomban

Először 1948 november 19-én Zakar András, a primás személyi titkárát vették őrizetbe, illetve hurcolták el az utcáról, amikor szokásos napi szentmiséje után a primási palotában lévő lakására vissza akart térni. Rá harmadik napra az AVH házkutatást tartott Zakar lakásában és a palota más helyiségeiben.

A második házkutatást egy hónappal később, december 25-én hajtották végre. Az AVH em-

berei magukkal hozták Zakart is, akit egyhánonapos fogságában akaratbénító szerekek félönkivületi, száználmas lelki állapotba hoztak. Viselkedése a ház lakóiban mély szánalmat és megdöbbenést váltott ki. A pincébe is levitték s diadalmasan tértek vissza egy bádoggal a kezükben, amelyről később azt állították, hogy a primás államellenes összeesküvésének az iratát találták meg benne.

A házkutatást persze úgy rendezték, hogy a bíboros is találkozott letartóztatásban lévő titkárával. A cél nyilvánvaló volt: Mindszentyt akarták megfélemlíteni. Azt akarták vele megértetni, hogy hasonlóan titkárához, őt magát is képesek lesznek megfosztani majd értelmének és akaratának használatától, ha a kezükben lesz.

Mindszenty bíboros azonban még erre sem ijedt meg és még ezután az ördögi rendezés után sem volt hajlandó elalkudni az egyház jogait. Ellenben a Zakarral való találkozás hatása alatt a házkutatás végén megírta azt a leleplező nyilatkozatot, amelynek szövegéből a szovjet kirakatperek módszerére teljes világosság derült. A nyilatkozatban csak ennyit mondott:

Nem vettem részt semmiféle összeesküvésben. Nem mondom le érseki tisztet. Nincs vallomásom és semmit sem írok alá. Ha mégis megtenném, az csak az emberi test gyengeségének következménye s azt elve semisnek nyilvánítom.

A szöveget borítékba zárta s arra ráírta utasítását, hogy letartóztatása után adják át a kálocsai érseknek, a püspöki konferenciák utána következő soros elnökének. Különben a házkutatás végén letartóztatták még két papját, Bóka Imrét és Fábján Jánost, és Zakarral együtt őket is az Andrásy-út 60-ba vitték.

A primási palota már december 16. óta rendőrökkel volt körülvéve. Ez az intézkedés is a letartóztatás előkészületeihez tartozott, melyre karácsony másnapján, vacsora időben került sor. Ott van a bíboros 74 éves, idős édesanyja is. A primás utójára tőle búcsúzik és kézi táskával és breviáriumával a kezében beszáll a palota elé állított rendőrségi autóbába, amely Budapestre vitte őt is, a hírhedt Andrásy-út 60-ba. A rendőrség azonnal megkezdte idegtépő kihallgatásait, hogy minél előbb sor kerülhessen a beígért összeküvés perre.

A nyugati rádiók a letartóztatás után ismertették a bíborosnak papjaihoz intézett utolsó körlevelét s abban ezt a részletet is: *«Bizonyos vádlók vádjá nekünk dicsőségünk. Egyházunk szabadságért, szenvedő népiünk és ifjúságunk megőrzéséért, a több békéért, tehát lelki, magasabb értékekért történik minden s nem azért, amit esetleg ránkfognak».*

A vizsgálati fogság és a főtárgyalás

Mindszenty bíboros 38 napig volt vizsgálati fogságban az Andrásy-út 60-ban. Jellemző, hogy ez alatt az idő alatt senki sem érintkezhetett vele, vallatón és a kirakatper előkészítőin kívül. A belügyminiszter már december 29-én jelentette, hogy Mindszenty érsek *«az eléje tárt terhelő adatok súlya alatt beismerő vallomást tett».* Ez-

zel szemben tény, hogy a bíboros vizsgálati fogsága első két hetében semmiféle vallomást sem tett és semmit sem írt alá, amint ezt a bíborostól kapott hiteles közlés alapján a Mindszenty Okmánytár szerzője a harmadik kötet 287. oldalán ismerteti. E munka szerzője különben Mindszenty bíboros egyéb közléseit is figyelembe véve arra a következtetésre jutott, hogy a végnélküli kihallgatások közben a vizsgálati fogság harmadik hetének az elején bekövetkezett a primás teljes fizikai összeomlása és ez lehetett az az időpont, amikor kezdődött az akaratbénító drogok adagolása. Ennek kétségbevonhatatlan tárgyi bizonyítéka a primásnak az u. n. Sárga-könyvben közreadott sajátkezűleg írt «vallomása».

Az irat feltűnő kusztaltsága és a benne található igen sok helyesírási hiba teljesen kizárja, hogy azt is — mint az oit közölt többi «sajátkezű írást» — hamisítók munkájának tartsuk. Keletkezését csak úgy tudjuk megmagyarázni, ha elfogadjuk, hogy a primásnak félönkivületi állapotban a helyesírásban is járatlan primitív vallatói dik-tálták le a felülről kapott szöveget. (A szöveg fotokópiáját közli a Mindszenty Okmánytár a harmadik kötet 289. oldalán.)

Számos jel arra mutat, hogy a bíboros csak a kirakatper után mintegy két-három hét múlva nyerte vissza szellemi képességeinek teljes használatát. Ilyen kétségtelen indícióm pl., hogy a vizsgálati fogság alatt senkit sem engedtek be hozzá. Nem látogathatta meg édesanyja. Nem kereshette fel Farkas Endre ügyvéd, aki az édesanya felkérésére vállalta a védőügyvéd szerepét. De leginkább rávilágít a kirakatper rendezőinek ördögi magatartására két tény. Először az, hogy maguk a rendezők adták Kiczko Kálmán személyében a védőügyvédet és azután az, hogy a főtárgyaláson a primás egy testileg-lelkileg össze-tört emberként jelent meg. Félszegen és meghunyászkodva, mindig a tárgyalást vezető elnök irányításának engedelmessé, állandóan önmaga ellen «vallott». Ha elfelejtette az előre betanult és rákényszerített szöveget és ha megakadt, az elnök mindig készen állt, hogy kisegítse. Szánalmas volt és mély részvétet kellett, ahogy Mindszenty bíboros betanult «vallomását» fáradtan és gépiesen felmondotta. Különben valamennyi vádlott önmaga ellen vallott.

Nagyon jellemző még az is, amit XII. Pius pápa a kirakatper lezajlása után 1949 február 14-én a bíborosi testület rendkívüli ülésén mondott: *«Titokzatos és fel nem fedhető behatások nélkül nem lehet megérteni ennek a főpaprak a testi állapotát, amely váratlanul törékeny és lélekben ingatlagos lényé változott a természetében és magatartásában mindvégig erőlyes embert, olyannyira, hogy viselkedése vád nem a vádlott, hanem az őt elítélőkkel szemben».*

A világ akkori felháborodását, melyet az emberi méltóságnak ez a gonosz meggyalázása váltott ki, azzal akarták a kirakatper rendezői lecsillapítani, hogy a főtárgyalás után három hét múlva megmutatták a bíboros édesanyjának és Witz Béla budapesti érseki helynöknek. Az édesanya csak február 25-én láthatta a Gyűjtő-fogház kórházában a fiát. Szinte nem is kétséges, hogy a közben eltelt három hét volt szükséges ahhoz, hogy az akaratbénító szerekek kikészített bíborosnál a nyomokat eltüntessék.

Megrendelhető könyvek

Kardinal Mindszenty. München, 1962.

1962-ben ünnepelte Mindszenty bíboros 70-ik születésnapját. Az évfordulón adta ki *Dr. Vecsey József* több társszerző közreműködésével ezt a németnyelvű kötetet, amely 560 oldalon foglalja össze a bíboros életét, személyiségét, hatalmas tevékenységét és mindenekelőtt vértanúságát és fogsága történetét. Az emlékkönyvben 52 műnyomással képpel is bemutatja a kiadó a kardinalis életét a szülői háztól egészen az Egyesült Államok budapesti követségén töltött jelen évé-ig. A kötet csak németül jelent meg.

A szép vászonkötésű kötet leszállított ára most a 20. évfordulóra való tekintettel 10.— svájci frank és portó. Megrendelhető az alábbi címen:

Ungarische Buchdruckerei
9000-St.Gallen, Gallusstr. 41. (Suisse).

Mindszenty-Dokumentation. St.Pölten, 1957-58.

Ez a háromkötetes németnyelvű munka mintegy 1200 oldalon tartalmazza Mindszenty bíboros beszédeit, körleveleit, sajtónyilatkozatait és egyházi politikai ügyekben a kormányhoz írt leveleit. E nagykereskedési dokumentációs anyagot a szerzők, *Dr. Vecsey József* és *Johann Schwendemann* rövid összefoglaló és világos magyarázó szövegekkel fűzték időrendi és tárgyi egységbe. Ezáltal válik a hatalmas anyag élvezhető olvashatóvá és kerülnek hiteles megvilágításba a primás sokszor félremagyarázott nyilatkozatait.

A háromkötetes németnyelvű munka is megrendelhető a St.Gallen-i Magyar Nyomdánál a fenti címen.

Az évfordulóra való tekintettel a három kötet leszállított ára 24.— svájci frank és portóköltség.

Prozess Mindszenty. München, 1960.

A németnyelvű «Mindszenty Dokumentation» egy kötetben is megjelent összevonva «Prozess Mindszenty» címen. Ezt a könyvet is meg lehet rendelni a St.Gallen-i Magyar Nyomdánál (Gallus Str. 41.) az évfordulóra való tekintettel 6.— svájci frankra leszállított áron és a portóköltségért.

Ugyanitt közöljük, hogy van még raktáron néhány magyarnyelvű **Mindszenty Okmánytár** is. Ezekből is tudnánk könyvtáraknak, tudományos intézeteknek, de indokolt esetben magán személyeknek is egy-egy példányt juttatni. Sajnos, kedvezményt nem tudunk nyújtani. A három kötet ára 45.— svájci frank. Megrendelhető ez is a St.Gallen-i Magyar Nyomdánál a fenti címen.

Le Cardinal Mindszenty. Paris, 1952.

A könyv szerzője boldogult *Szalay Jeromos OSB*, 524 oldalon ismerteti Mindszenty primás életét és tevékenységét. A kötet három részre oszlik. Az elsőben megismerjük Mindszenty működését a veszprémi püspöki és az esztergomi érseki székben. A második részben Szalay visszatartja azokat a valótlán rágalmatokat, melyeket különösen külföldön terjesztettek a primás ellen. Az utolsó részben tárgyalja a bíboros áldozatát és annak történelmi jelentőségét. — A kötet csak francia nyelven jelent meg. Megrendelhető:

Mission Catholique Hongroise
9, rue des Deux Gares, Paris - 10.
Leszállított ára 3.— francia frank és portó.

«Édesanyám, még itt is rám talált?»

A primás úr letartóztatása után idős, akkor 74 éves, édesanyja is hamarosan megérkezett Budapestre. Egyik pesti zárdánkban szállt meg s előjáróimtól én kaptam a megbízást, hogy várjam az állomásra és legyek szolgálatára budapesti tartózkodása idején. Így történt, hogy e gyásznapokban én kísértem hivatalból-hivatalba, melyeket azért kerestem fel, hogy engedélyt szerezzen fia meglátogatására.

Mivel arra is gondolt, hogy védőügyvédet keres fiának, gyakrabban találkozott egy kúriai bíró rokonával, akinek segítségével megnyerte Dr. Farkas Endre ügyvédet. Ez a bátor férfi vállalta a bíboros úr védelmét és több kísérletet is tett arra, hogy bejusson az Andrásy-út 60-ba. A két jogásztól mi is azt a tanácsot kaptuk, hogy ne hagyjuk abba a kilincselést se az Andrásy-út 60-ban, se az Igazságügyi Minisztériumban, amíg ott tudomásul nem veszik, hogy a bíboros úr védőügyvédjének jogában áll őt a vizsgálati fogságban felkeresni.

Természetesen mindkét helyen közömbösen fogadták bejelentésünket és elutasították azt a kérésünket is, hogy legalább az édesanyja látogathassa meg a primás urat. Egyik nap mégis szóba álltak velünk és a fájdalomtól megtört anyát mosolyogva igyekeztek «megnyugtatni», hogy fiának már ügyvédje, Kiczko Kálmán, akit ő maga sajátkezűleg írt levelében bízott meg a védelemmel.

Mikor ezt az értesülést közöltük a két jogással és tőlük megtudtuk, hogy ez a Kiczko régi kommunista, aki már az 1919-es proletárdiktatúrában is szerepelt, beláttuk, hogy kirakat-per készül. Különben most a kúriai bíró és Farkas ügyvéd

is azon a véleményen voltak, hogy semmit sem lehet tenni a primás úr érdekében. Mély bánattal a lelkében, s állandóan attól az aggodalomtól gyötörve, hogy «megölik» a fiát, édesanyja is hazautazott a vas megyei Mindszentre, ahonnan csak az ítélethirdetés után tért vissza újra Budapestre.

Szegény nagyon bánatos volt, de némileg megnyugodott abban, hogy talán mégse «ölik» meg a fiát. Most csak egyetlen kívánsága volt, hogy minél előbb láthassa és beszélhessen vele, mivel újabb gyötör aggodalom szállta meg: fiát megfosztották értelmének és akaratának használatától s talán sose lesz többé egészséges.

Újra kezdődött a kilincselés hivatalról-hivatalra. A Markó-utcában, ahol a kirakatper rendezték, közölték, hogy a primás úr már nincs ott. Az Andrásy-úton és az Igazságügyi Minisztériumban pedig csak annyit mondtak, nem tudják, hol van s ezért arra se tudnak válaszolni, hogy ki illetékes az engedély megadására. Már három hét telt el a kirakat-per után, amikor február 25-én Timár István igazságügyi miniszteri államtitkár azt mondta, hogy egyedül Péter Gábor tud a bíboros úr jelenlegi tartózkodási helyéről és az engedély megadására is egyedül ő illetékes.

Természetesen azonnal siettünk Péter Gáborhoz. A fogadószobájában hosszan várakoztattak bennünket. Végre jött egy titkárnő, aki megkérdezte, mi járásban vagyunk. Aztán fogadta a bíboros úr anyját Péter Gábor, aki legelőször is azután érdeklődött, hogy kinek a tanácsára jöttünk hozzá. Mondtuk, hogy az Igazságügyi Minisztériumból küldtek ide minket. Erre meglepette, hogy ott nem jól ismerik a helyzetet, ha

azt hiszik, hogy ő tud látogatási engedélyt adni, majd fölényesen a primás úr édesanyjához fordult:

Tudja-e, hogy a maga házáat is felforgathattam volna fenekesztül, mivel hazaérül fia bevallotta, hogy oda is küldött megőrzésre iratokat.

Ez igaz, kérem — mondta szelíd hangon. Elküldte hozzám becsomagolva azokat az összegyűjtött leveleket, melyeket egész életében, kisdiaákkorától kezdve kapott tőlem.

Na, ugye? Láthatják, hogy ebben az országban a demokratikus rendőrség előtt nincs titok.

Azt azonban nem értem, milyen veszélyes titkokat fedezhetne fel a rendőrség ilyen édesanyjai levelekben, — jegyezte meg nagy nyugalommal. Aztán visszatért a kérdésre: adjon engedélyt, hogy meglátogathassa fiát. Az AVH-főnök újra elhárította a kérést azzal, hogy ő nem illetékes.

Erre én vettem át a szót. Szinte hévvel szózkodtam és rámutattam a bánatos asszonyra. Nézze ezt az idős édesanyját, emberfölötti fájdalommal a szívében fia bizonytalan sorsa miatt. Egyedül az jelentene számára némi vigaszt, ha felkereshetné őt. Fontolja meg, — folytattam — mit érezne az Ön édesanyja hasonló helyzetben! Legyen emberi szíve és ne tagadja meg ezt a csekély vigaszt az anyai szívtől.

Péter Gábor erre megígérte, hogy telefonál valakinek és megpróbálja elintézni az ügyet. Attól ment egy másik szobába, ahonnan azzal tért vissza: Elintéztem. Mevlátogathatja a fiát és 15 percet tölthet nála, de jól fontolja meg, hogy miről beszél vele, ha nem akarja, hogy ez legyen az első és utolsó látogatása. Kizárólag családi ügyekről beszélgethetnek. A fiához a rendőrség autóján és az általam kijelölt kísérettel fog menni.

A primás anyja az előszobában várt az indulásra. Aztán megérkezett a kísérők is: egy férfi és egy női AVH-s, akiket a szegény asszony arra

kért, vigyék el előbb szállására, hogy magához vehessen egy hazulról hozott kis csomagot. Péter Gábor is jelen volt s kijelentette, hogy erre nincs idő, mivel a fogházban már várják őket. Aztán mégis megkérdezte: Mit szeretne vinni a fiának? Pár almát és egy kevés süteményt — volt a válasz. Az AVH-főnök akkor elővette pénztárcáját és a nő kíséret megbotolta, vásároljon a szemben lévő üzletben két kiló szép almát s azt vigyék magukkal. Én természetesen nem mehettem velük.

A Gyűjtőfogházban már valóban várták őket. Azonnal nyílt a kapu és a soffőr a rabkórház előtt állt meg. A primás úr édesanyja a férfi kíséretében ment be az épületbe. Ott a bejárat közelében egy szegényes fogadószobában leültek. Hamarosan nyílt az ajtó és Mindszenty primás lépett be. Anyjához sietett, átölelte és megindultan megkérdezte: Édesanyám, hát még itt is felkeresett? Még itt is rám talált?!

Édesanyja délután érkezett vissza szállására. Látogatásáról még ezeket mondta el nekem röviden: Örült szegény fiam, hogy találkozhattunk. Először is azt akarta tudni, hogy én hogy vagyok. Aztán néhány percet az otthoniakról beszélgettünk. Azok után is szeretettel érdeklődött. Végül átadtam neki az almákat, de nem mertem megemlíteni, hogy Péter Gábor vásároltatta azokat.

Megkérdeztem még: Észrevette-e valamit, amiből arra lehetne következtetni, hogy fia gondolkodásában és magatartásában más lenne, mint letartóztatása előtt volt? «Teljesen a régi — mondta megnyugodott örömmel. A kedélye is jó. Mindenre és mindenkire emlékezett. Hála Isten, testileg is, szellemileg is egészséges szegény fiam. Nem is tudom megmondani, mennyire örültem, hogy életben találtam.»

Fábián Károly

Változó világ

A régiek azt mondták: a változatosság gyönyörködtet. Ma viszont ott tartunk, hogy a gyors ütemű változások idegeinkre mennek. Minden változik körülöttünk. Az idősebb nemzedék a változások miatt már a templomban sem érzi jól magát. Azt hittük, mondják az öregek, hogy az Egyháznak egyik megbízható tulajdonsága a változatlanúság. Néhány év óta azonban úgy megváltozott a szentmise szertartása, az Egyház stílusa, a püspök és a hívek illetve a pápa és a püspökök, a pápa és a teológusok viszonya, amire alig akad példa az Egyház történetében. Kritizálják a püspököket, bírálják a pápát. Neves teológusok vádolják az Egyházat, hogy akadályozza a reformokat. Északnémetországban néhány nappal ezelőtt a siegburgi fiatal, 42 éves bencés apát azzal mondták le tisztességéről és papi hivatásáról, hogy elmegy egyszerű munkásnak az elmaradt népek közé, mert reform-terveit Róma nem fogadta el. Amerikában az idén közel 500 pap hagyta ott hivatását. Sokan tiltakoztak a pápa Humanae Vitae kezdetű legújabb enciklikája ellen, mert nem hagyta jóvá a mesterséges eszközökkel való születésszabályozást. Mi lesz az Egyházzal kérdezik a katolikusok és a kívülrőlők.

A sajtó kríziséről ír. A pápa szinte minden héten szóvá teszi a kihallgatásokon a fegyelm hiányát. Józanságra inti a mindent reformálni akarókat. Amerikában van olyan teológiai irányzat, mely meghirdette az Isten halálát. A szélsőséges reformerek nem óvakodnak attól, hogy az Evangéliumban különbséget tegyenek Krisztus humánus tanai és isteni méltósága közt. Mindazt, ami isteni az evangéliumokban, elvetik. De meg akarják tartani azt, ami emberi: a szeretetről szóló tanítást, a szociális igazságok hirdetését s.b.

Változás a tudományokban

Régen az igazi tudós az volt, akinek átfogó ismeretei voltak. Mindenhez hozzá tudott szólni és egyben bölcs is volt. Vagyis áttekintette a dolgok belső rendjét, eszmei tartalmát és megalkotta a maga világnézetét. Goethevel meghalt az utolsó ilyen tudós-típus. A természettudományok tapasztalati módszereik kidolgozásával és a kutatásban való alkalmazásukkal hallatlan tekintélyre tettek szert. Tekintélyüket növelte az ismeretek gyakorlati felhasználása, a technika megteremtése.

«Az Egyház a mai világban» című zsinati határozat bevezetőjében összefoglalja ennek a fejlődésnek hatását az emberi gondolkodásra és az élet alakulására. A természettudományok előretérése új reményeket ébresztett az emberekben. Megtalálták sok betegség kórokozóját, gyógyítási lehetőségét. Ebből arra következtettek, hogy eljön az idő, amikor az emberiséget a tudomány megszabadítja minden betegségtől, szenvedéstől. Ezek a remények csak fokozódtak a társadalmi bajok felismerésével. A gazdasági és társadalmi élet törvényeinek felfedezésével, valamint az emberről szóló ismeretek gyarapodásával. Elterjedt a hit, hogy az ember úrrá lesz a természetén és kezébe veszi saját sorsának alakítását is. Nem lesz szükség többé se Istenre, se vallásra, se államra. A vallás tanításában szereplő boldog paradicsomi állapotot az ember fogja megteremteni a földön azzal, hogy a halált is legyőzi. Statisztikai adatok bizonyítják — mondták — hogy az emberiség élekorát évről-évre meghosszabbítják.

A fejlődést meggyorsította a tudományok szak-

területeinek kijelölése és a specializálódás. Az ember szellemi erőit, képességeit egyre szűkebb területre összpontosítja. Szaporodnak a felfedezések, fejlődik a technika és az ember hatalmába keríti a földet és kilép a világűrbe. Új energiákat fedez fel. Az atomkorszak már megkezdődött és elindult a termelés átalakulása. Olyan változásokkal számolhatunk, melyhez hasonlót talán csak a villamosság felfedezése után éltünk meg. A változások annyira lázba hozták a modern embert, hogy aki nem beszél fejlődésről, változásról, azt meg sem hallgatják. A politika is csak akkor izgalmas, ha minél több változást ígér. A hagyományok, a múlt nem érdekes. Az emberiség a jövőbe néz. Az ifjúság világszerte tüntet, szembe száll a múlt oktatási rendszerével, az egyetemi szokásokkal, reformokat sürget. De nem képes megmondani, milyen reformokat akar. A tüntetések nyomában végzett közvéleménykutatások arról tájékoztatnak, hogy az egyetemisták nagyrésze nem tudja, miért tüntet. Fűti a tagadási láz, de arról nincs fogalma, hogy mit kellene a régi helyébe állítani.

Hol vannak a veszélyek?

Amikor a II. Vatikáni Zsinat fentemlített határozatában áttekintette a modern világ lendületes anyagi, gazdasági és tudományos fejlődését, figyelme az emberre irányult és azt kérdezte, hogyan állja meg az ember a helyét ezekben a változásokban. Úrrá lesz-e a változásokon, vagy ezek nyomják el őt? A Biblia szerint a fejlődésben Isten akarata valósul meg, legalább is részben. Hiszen Isten azzal állította az embert a világba, hogy uralma alá hajtja azt. Ez történik a modern tudományok és a technika haladásával. De valóban uralma alá hajtja-e az ember a világot? Ez a nagy kérdés. Ezért hangsúlyozzuk, hogy a fejlődés eddigi menetében Isten akarata csak részben teljesül. Isten ugyanis azt akarja, hogy az ember egész méltóságával tartsa kezében a fejlődést. Vajon ez történik-e? Hiszen a tudományos kutatások eredményeit: az atomenergiát, az űrutatást, az emberi élet titkainak feltárását sok esetben az ember ellen fordítják. Olyan politikai rendszerek kerítik hatalmukba ezeket az erőket, melyeknek téves elképzeléseik vannak az emberről, a gazdasági és társadalmi életéről. Nem az ember fejlődésén, hanem megalázásán dolgoznak. És olyan korban, amikor az emberi személy szabadságvágya és jogainak tisztelete világörseket hoz mozgásba. Szabadság és rabság, jólét és elkeseredés, haladás és lemaradás, tudományos fejlődés és ijesztő méretű analfabétizmus, túltermelés és éhínség tanúskodnak az emberiséget nyugtalanító problémákról. Valóban mélyreható változásokra van szükség, hogy ezek a kérdések megoldódjanak. De ezeknek a változásoknak elsősorban az emberben kell végbemenniük.

Mire van szükségünk?

Mindenekelőtt emberi értékekre, emberi öntudatunk és istengyermeki méltóságunk fejlesztésére. Ahhoz, hogy megálljuk helyünket a fejlődő világban, új gazdasági és társadalmi életet építsünk, melyben minden ember otthonára talál, fejlett emberi öntudatra van szükségünk. A tudományok fejlődésébe vetett hit lényegében tévedésnek bizonyult. Igaz, hogy sok betegséget tudnak ma gyógyítani és az emberiség életkorát

Az Alpokban karácsony előtt heteken keresztül ködben fulladoztak — majdnem mindenütt — nemesek a völgyek, hanem az ezer méter alatt fekvő magaslatok is. Csak mikor délfelé megerősödött a nap és lassan pár száz méterrel visszatorította a ködtengert, terület a 700 és ezer méter közötti magaslatok fölé is tisztá, mély kék ég. A házak tetején, a fákon és bokrokon hátramaradt a megfagyott ködpára, az éjjeli dér, amely a déli

napsütésben ezüstös csillogásával elvarázsolt külsőbe öltöztette a halott természetet.

Ezt a hatalmas fűt pl. a csillogó decemberi dér virágzó, tavaszi pompájú díszfává változtatta. Mivel alatta a zöld legelő és fölötté a kék ég, kétszer is meg kell néznünk, hogy a valóságnál megmaradhassunk, s meg ne tévedessen bennünket a rövid pár óráig tartó, napnyugtával véget érő, hamis változás.

kitolják, de a tapasztalat meggyőző arról is, hogy betegség mindig lesz és a halál elkerülhetetlen. Az élet értelmét másutt kell keresnünk, nem az anyagi boldogságban. Megtanultuk, hogy az embernek szüksége van erős lélekre, fel kell ismerne léte törvényeit, helyre kell állítania Istennel való kapcsolatait, ha valóban uralkodni akar a világon és a tudományos fejlődés eredményeit nem az ember ellen, hanem annak szolgálatába kívánja állítani. A haladás mai üteme csak akkor nem fogja magával ragadni és eltaposni az embert, ha tudatára ébred emberi és istengyermeki értékeinek és megakadályozza, hogy a politikai hatalom visszaéljen azokkal a felfedezésekkel, energiákkal, melyeket Isten az ember javára teremtett.

Az Egyház gondja arra irányul, hogy az evangélium tanítását minél közelebb vigye a mai

emberhez. Minél szorosabb kapcsolatba hozza az embert Istennel és ezúton felelősségtudatát, lelki életének alakulását és üdvösségét szolgálja. Ezt célozzák a zsinati reformok. Az Egyházban csak az idejéért formák és szerkezetek változnak meg, hogy jobbakat állítsanak helyükbe, melyek elősegítik a keresztyén élet elmélyítését. Ne titkózunk meg azon, hogy a reform-lázban Charles Davis neves angol zsinati teológus, több pap és szerzetes feladja hivatását. Az az út, melyet ezek választottak, nem az igazi reform útja. Példájuk mutatja, hogy nem az evangéliumi életet akarták szolgálni, hanem inkább szabadulni kívántak tőle. Aki viszont világosan látja a problémákat, a megoldást a komoly keresztyén életalakításban keresi és vállalja a krisztusi tanúságtételt a változások közepette is.

A pápa fogadta a katolikus újságírókat

Ma már közhelyé vált a rádió és a sajtó hatalmáról szólni, annak üdvös vagy káros befolyását emlegetni. A II. Vatikáni Zsinat egyik következménye lett az is, hogy még olyan lapok is nyitottak «vallási rubrikát» hasábjainkon, amelyeknek szelleme, érdekköre vagy érdeklődési zónája ugyancsak messze van a vallási kérdésektől. Mindez nagyon sok visszaéléshez és téves információhoz vezetett a közelmúltban. Ez magyarázza meg azt, hogy az elmúlt hetek során VI. Pál pápa többször szólt akár a nagy nyilvánosság előtt, akár egyes zárandokcsoportok fogadása alkalmával az újságírók, és elsősorban a katolikus újságírók felelősségéről. Külön említést érdemel nov. 24-iki beszéde, amelyet a Nemzetközi Katolikus Sajtósövetség vezetősége előtt mondott el. Vajon szolgálja-e az Egyházat az a katolikus újságíró — tette fel a kérdést a pápa — aki mindig csak a merész újításokat, vitatható kezdeményezéseket, szokatlan ötleteket emeli ki, húzza alá írásaiban, tudatosan, vagy felületesen megfélemlítve arról, hogy azok a merész egyéni ötletek sokszor homlokegyenest

ellenkeznek a hivatalos Magisterium tanításával, az Egyház tiszteletre méltó hagyományaival és így zavart, kétkedést vagy széthúzást keltenek a hívek közt, vagy éppenséggel megingatják a szellemileg eléggé fel nem vértezett olvasó bizalmát? Amikor újságíróként korlátlan helyet biztosítanak a maró kritikának és pár szóban elsummazzák a hivatalos fórum kiigazításait, vagy meghatalmazott helyreigazítását? ... De felelősséggel tartozik az újságíró is, amikor olyan lapokat támogat, amelyekről nyilvános és tudva tudott dolog, hogy a hit és vallás ellenségeinek a tábort képviselik. A keresztyén öntudat és a hit melletti kiállás ezen a téren is kötelező mindenki számára.

*

A Pax Romana elnevezésű mozgalom, amely tudvaleg az egyetemi és főiskolai ifjúság, és a főiskolai és egyetemi diplomások nemzetközi katolikus mozgalma, a közelmúltban tartotta évzáró igazgató-tanácsi ülését Rómában, amelynek során többek közt azt is megvitatták a delegátu-

sok, hogy miképpen vesz majd részt a Mozgalom a január elsején rendezett Nemzetközi Béke nap megünneplésében. A tanácskozások befejezése után VI. Pál pápa különkihallgatáson fogadta őket és a köszöntő beszédre válaszolva hangsúlyozta, hogy milyen fontos küldetés teljesít az a Mozgalom éppen a diplomás, tehát nemzetközi szempontból is vezető és így még nagyobb felelősséggel tartozó elit lelki és szellemi gazdagságának a fejlesztésében. Korunk nemcsak a nagy találmányok, felfedezések, technikai és tudományos fejlődés kora, de sajnos, az eszmei zavarok és tévészmék paradicsoma is. Az anyagelvűség terjedése és sokszor erőszakos terjesztése éppen attól fosztja meg az embert, ami életében a legnagyobb fontossággal bír: a természetfeletti elemiől, az isteni örök igazságok irányító és eligazító világosságától. Tudós és technikus magától értendőnek, sőt kötelezőnek tartja, hogy szakismereteit nap mint nap gazdagítsa. Hasonlóképpen kell eljárunk szellemi és lelki síkon is: ismereteinket gyarapítani, lelki gazdagságunkat elmélyíteni, tapasztalatainkat kicserélni nemzeti és nemzetközi vonatkozásban is, hogy mind közelebb jussunk nemcsak a tökéletes ember, de a tökéletes keresztyén képmásához is, nemcsak önmagunk, de a

közösség javára is, ott, ahol helyzetű, vagy tudásunkból és hivatásunkból következő vezető szerepünk erre nemcsak feljogosít, de kötelez is.

*

November vége, december eleje Párizsban az irodalmi díjak ideje. Ezek közt a kitüntetések közt, amelyek egyébként a könyvpiacra is hatásos alátámasztói a sikernek, szerepel egy, amely a «Karácsonyi Katolikus Nagydíj» címet viseli. 1968-ban ezt André Manaranche «Ma is hiszek Jézus Krisztusban» (Je crois en Jesus Christ aujourd'hui) című könyvével nyerte el. A szerző ebben a művében abból a gondolatból indul ki, hogy a II. világháborút követő és sokszínű «ateista humanizmus» eszméje ma már túlhaladott, sőt mint mozgalom, megholtnak is tekinthető. Az ifjúság elsőprő többsége újszólóan teljesen elfordult a Sartre-i próbálkozásoktól és a zsinati szellem hatására nyílt lelkesedéssel érdeklődik az evangéliumi jóhír iránt. Ez az eszme, ez a törekvés sokakban természetesen még nem egészen tiszta, kikristályosodott, de az igazság, Krisztus igazságának a keresése őszinte érdeklődésre, ismeret-vágyra utal, ami jogos ígéret egy közeli szellemi és vallási újjászületés megindulására.

Tudomány és hit – európai színvonalon

München egyik mulató negyedének szélén, az Isart kísérő Angol-kert közelében feltűnően modern, sok üveg felhasználásával készült épületet látunk. Ebben működik a Bajor Katolikus Akadémia, több mint 10 éve. Julius Wendel münchenfreisingi bíborosérsek kezdeményezésére alakult, nyilvános jogú intézmény. Az 1960 szilveszterén hirtelen elhunyt bíboros kívánsága az volt, hogy létesüljön egy olyan katolikus, tudományos szellemi központ, amelynek munkáját két vonás jellemzi: szélesre nyitja tevékenységének szellemi határait, azaz egybefoglalja a modern tudományok részterületeit a hit követelményével. Emellett azonban, és ez volt második kívánsága, nyisson utat modern korunk időszerű alapproblémáinak megvitatására. A két alapelv ugyan meglehetősen általános követelménynek hangzik, az elmúlt évek folyamán mégis olyan eredményekhez vezetett, amelyek az Akadémiát a katolikus szellemi élet egyik vezető fórumává avatták.

Munkája elsősorban tudományos szintű előadások, viták és konferenciák sorozatából áll és valóban kiterjed a tudományok csaknem minden területére. A természet-, társadalom- és szellem-tudományok sok kiváló német és külföldi képviselője jelent meg az elmúlt években az Akadémia 500 hallgatót befogadó termének előadó-asztalánál, felekezetre való tekintet nélkül. A rendszerint öt előadásból álló hétvégi tanulmányi napok keretében tehát valóban számos tudományág kiváló szakembere mérte össze mondani-valóját a katolikus állásponttal. Az Akadémia működése azonban nem korlátozódik csupán Münchenre, kiterjed az összes bajor püspökség területére, illetve a következő városokra: Augsburg, Bamberg, Eichstätt, Nürnberg, Passau, Regensburg és Würzburg. Minden esztendőben egyszer közös tanulmányi napokat rendez a tüzingsi Evangélikus Akadémiával. A tárgyalt témák könyvekben, egyes előadások külön kiadványokban is megjelennek.

Míndez azonban csak külső keret. A lényeg az a szellemi színvonal és széles hatáskör, amelyet az Akadémia kivívott magának. Az első kísérletek után egyre komolyabb nevek és meré-

sebb témák jelezték, merre visz a katolikus egyetemi tanárokból álló tudományos tanács felügyelete alatt folyó munka útja. Tizenkét év alatt szerepelt műsorán többek között a modern világ és a mai élet természettudományos értelmezése; a szocializmus, majd a neoliberalizmus és a katolikus társadalomtudomány álláspontja; az egyház és állam viszonya; a korai gyermekkor és a nevelés összefüggése; a 20. századbeli francia katolicizmus; a kibernetika jelentősége a modern életben; a laikusok időszerű kérdései az egyházban; a katolicizmus és a keresztény pártok viszonya; a politikai olvadás kérdése a keleti blokkban és legutóbb a müncheni napokon megvitatották Európa helyzetét az 1968 augusztus 21.-i események után.

A bajor Katolikus Akadémia működését még XII. Pius pápa uralma alatt, tehát a zsinat meghirdetése előtt kezdte. A zsinat alatt időről időre felmérte a zsinaton résztvevő előadók részvételével az egyházban kialakult helyzetet, sőt több alkalommal Rómában rendezte meg ülést és így közvetlenül figyelve meg a zsinati atyák tevékenységét.

Tanulmányi napjainak előadói között Romano Guardini, Johann B. Metz, O. v. Nell-Breuning, Karl Rahner, Gustav Wetter és a német katolikus egyház számos más kiváló tudósa mellett, hogy a másik szellemi pólust is érzékeltessék — Kéthly Anna, H. A. Kissinger, Bruno Kreisky, Robert Löwenthal, Wilhelm Röpke, Herbert Wehner voltak az Akadémia előadói és közöttük a német katolikus közélet és újságírás csaknem minden számottevő vezető egyénisége. Legutóbb például Franz Josef Strauss miniszter beszélt a csehszlovák megszállás utáni Európa helyzetéről. Jellemző a szellemi fórum jelentőségére, hogy a miniszter előadásának lényegét néhány óra múlva hozták a hírgyöngyöskék, illetve a rádiók híradásai.

Tizenkét év alatt teljes egészében kibontakozott Wendel bíboros alapító programja: a napirendre tűzött témák és a meghívott előadók horizontja szokatlanul szélesre tárult, az Akadémia valóban megnyitotta kapuit korunk legkényesebb problé-

mái előtt is. Nem maradtak el munkájának, merész vállalkozó szellemének kritikusai sem, de ma már vitán felül elismerik a katolikus Akadémia tudományos rangját. Ha még figyelembe vesszük azt is, hogy rendezvényein többször is szerepeltek amerikai, francia, olasz, lengyel és külföldön élő orosz előadók is, akkor ez mutatja tevékenységének egyetemességre törekvő jellegét is.

A müncheni előadóterem legutóbb zsúfolt, közismert nevek szerepeltetése esetén nem mindenki számíthat belépőjegyre. A hallgatóság névlistájában néha magyar nevek is szerepelnek, bár, hogy legutóbb többször ugyanazok és nagyon kevesen. Az elhangzott előadások nagyrésze azonban megkapható az Akadémia kiadványai között is, amelyek két kiadvállyal gondozásában jelennek meg. A Bajor Katolikus Akadémia munkáját rendszeresen figyelni, előadásait meghallgatni ma már annyit jelent, mint lépést tartani az európai katolikus szellemi élet és a modern tudományok párbeszédével.

— s. — n.

Emlékezzünk

Kr. e. 46. Jan. 1. Erre a napra esik a Julianus naptár behozatala óta a polgári év első napja. Az Egyház figyelemmel van erre, amint kitűnik abból, hogy ünnepként üli meg. Azt kívánja ezzel, hogy a polgári év küszöbén rejűk le Isten előtt hódolatunk adóját. Isten az időnek is Ura. Bárasak az új esztendő drága idejét mindenestől Isten rendelése szerint használnák fel, hogy az örökkévalóság felé vigyen minket.

1850 január 16-án született Veszprémben *Endrődi Sándor*. A Petőfi Társaság megbízásából Ferenczy Zoltánnal szerkesztette a Petőfi Könyvtár harminc kötetét; ebben a vállalkozásban kiadott könyve: Petőfi Napjai a Magyar Irodalomban (a sorozatszám XXX. kötet) naptárszerűen követi a költő életét napról napra s egyik legjobb irodalmi kiadványunk.

1889 január 14-én, 80 évvel ezelőtt született Szolnokon *Tóth Tihamér* veszprémi püspök. — Az első világháború után lépett ki a rádió a gyermekcipőből és a kevesek játékszeréből tömegek szükséglete lett. Tóth Tihamér megérezte akkor, hogy a tömegekre való hatásnak, a néphangulat formálásának, a közvélemény kialakításának, az isteni Ige meghirdetésének ez lesz a jövőben egyik hatalmas eszköze. Talán éppen azért, mert elsőnek érezte meg ezt a lehetőséget, lett a rádiószónoklás első és elhalványíthatatlan mestere. — Budapesten halt meg 1939 májusában.

1847 január 16-án született Sklabonyán *Mikszóth Kálmán*. Őrá semmiféle hatást sem gyakoroltak a nyugati irodalmak. A századforduló legeredetibb és legszürreálisabb alakjai közé tartozik. — Érdeklődése az egész magyar társadalmat s a magyarság egész látóhatárát bekalandozta, hol vázlatot vetett oda, hol pedig megörökítette, de mindenesetre humánus kincseshányát hagyott az utókorra.

1889 január 22-én született Budapesten *Sárközi György* költő. Pályáját a «Nyugat»-nál

Különös missziót vállalt magára az angliai Huddersfield katolikus plébániája. Hívei ugyanis elhatározták, hogy a kanadai «Far-West» sziklás erdőiben dolgozó favágók és szénégetők lelkipásztori gondozását vállalják egy bizonyos időre és erre a célra «missziós brigád»-ot alapítottak, amelynek tagjai: egy kaplán, egy fiatal házaspár, egy erdőmérnök és egy beteggondozó nővér. Ez a «brigád» egy esztendőn keresztül járja majd a számára kijelölt erdős, hegyes vidéket, ahol az időszaki munkások a hatalmas területen és nagy távolságokban szétszórta települések miatt másféleképpen nem kaphatnak papi és keresztény segítséget és irányítást.

Jugoszláviában, pontosabban Boszniában évszázadok óta most történt először, hogy hivatalosan is találkozott a katolikus és a muzulmán közösség két felelős vezetője. Mint ismeretes, a török hódoltság, majd a szultánatus idején Bosznia nagy többségben a muzulmán vallásra tért át, s a katolikusok csak diaszpórában és kisebbségben maradtak fenn, és ez is csak papjaik, első sorban a ferencesek hősies helytállásának köszönhető. Nincsen olyan ferences kolostor vagy plébánia, amelyben ne őrnének vértanú halált halt papok és szerzetesek emlékét! ... A két vallási közösség közt emiatt egészen a legutolsó időkig igen feszült volt a helyzet. A II. Vatikáni Zsinat szorgalmazta az egysívenhívők kibékülését és összefogását a mind nagyobb veszélyt jelentő materializmus és istentagadás feltartóztatására. Ezt a mostani találkozót is ebből a szemszögből vizsgálva kell kiértékelnünk.

Hasonló találkozók zajlottak le egyébként a katolikusok és az ortodoxok között is, amikor German szerb pátriárka és Mgr. Pobacnik, Ljubjana-i

Esti harangok

Thomas Moore

Mélyen búgó esti harangok.
Mennyi mesét, zenét bongtok ...
Csillapító zenétek hangja:
Édes otthon, ifjúság, haza ...
Régen elmúltak az ifjú évek.
És azok, kik akkor éltek,
Mind meghaltak, haza tértek;
Harangszóbból mitsem értnek.
Mikor majd én is meghalok,
Szeretném hallani hangotok.
Harang, ifjúság: Isten veletek!

angolból fordította
Kelemen Konrád

Sikeres nemzetközi akció a magyar puszták megmentéséért

«Arany kalással ékes rónáság,
Melynek fölötté lenge délibáb
Enyelve új tündér játékokat ...».

— a békaszárnyak gyermeke, aki elektronikus zenéi hallgat s turista-útlevelel bejárja fél-Európát, de az Alföldet csak a televízióból ismeri, megmosolyogja a romantikus Petőfi sorait. A szalonok sznobja, aki úgy tudja, hogy szép kép csak giccses lehet s a magyar nótát csak nehezen különbözteti meg a népdaltól. — nem olvas Petőfit és táját csak Görögországban néz. De, valljuk be őszintén az ál-romantika «Pušta», «Tschikósch», és «Gulaseh» fogalmai bizonytalanná tették bennünket. Kézlegyintéssel utalunk arra, hogy a puszták már a múlt és szívesebben beszélünk Magyarország alumíniumiparáról. Vagy egy új romantikát hazudunk és angol feliratú képeslapot mutogatunk a motoros számadó juhásztól, amint az táskarádióval kezében végigtekint a televízióantennával felszerelt tanyasi házakon. Nem kétséges, a technika bevonult a Nagyalföldre is. S ez nem is lenne baj. De gondoltunk-e már arra, hogy a Hortobágy erdősítése, modern, emeletes házak építése, a síkság fölészántása, egyezőval a technika esztelen alkalmazása micsoda károkat okozhat a természetben, az állat- és növényvilágban? Tudjuk-e egyáltalán, hogy a Nagyalföld faunája és florája — minden romantikától eltekintve — egyedülálló a világon?

Egy évvel ezelőtt — nem népszerű, nem széleskörű, de páratlanul értékes akcióba kezdett Bécsben Dr. Festetics Antal a «magyar puszták fenntartásáért». Kérelmekkel fordult a Magyar Népköztársaság Kormányához és a Magyar Tudományos Akadémiához. A «Pro Natura» című feliratot mondhatni a világ valamennyi számottevő biológusa, zoológusa és ornitológusa aláírta. Többek között: Sir Macfarlane Burnet, Nobel-díjas professzor, az Ausztráliai Tudományos Akadémia elnöke, a müncheni Adolf Butsnandt Nobel-díjas, a Max-Planck Társaság elnöke, a frankfurti állatkert világhírű igazgatója, Bernhard Grzimek, az oxfordi egyetem tanára Sir Julian Huxley, aki tagja a Magyar Tudományos Akadémiának is. De az aláírók között találjuk Konrad Lorenz, Erwin Streseman, Feodor Lynen, Jean C. Baer, Karl von Frisch és sok más neves tudós nevét is.

De idézzünk a feliratból: «Amennyiben mi itt aggodalmunkat fejezzük ki a magyar puszták sorsát illetően, úgy az biztosan nem elmarasztaló kritikát jelent a technikai fejlődéssel szemben, melynek teljesítményeit a legnagyobb elismeréssel nyugtazzuk. Természetvédelem alatt környezetünk olyanirányú megmunkálását értjük, mely az emberiségnek hosszú időre szellemi és anyagi nyereséget biztosít. Lehetséges, hogy a puszták felszántása, illetve fásítása magasabb rövidlejté-

ratú rentabilitást ígér, mint annak ősi állapotban való fenntartása. E tájegység — mely valamennyi tájtypus közül a leginkább bölcsője és tükré a magyar népek — fenntartása azonban nagyobb értéket képvisel, mint a megművelése által nyert fa- és gabonamennyiség. Mindemellett a puszták a világ természettudományos kutatásának pótolhatatlan értékét képviselik ... Valljuk a puszták fenntartásának szükségességét; biztosítani kellene az ősi puszták fajtaikat, mint a rackajuh, komondor, kuvasz, bivaly és mangalica-sertés, a szikes madarainak, mint a sziki pacsirta, széki csér, gúlipán, gólyatöcs, tavi cankó és kékesörű réce védelmét. Meg kell menteni az ősgyep madarait, tuzokot és az ugartyukot, s különösképpen veszélyeztetett ragadozó madarakat, mint a parlagi sast, kerecsen sólymot, a kigyászóölyvet és a pusztai ölyvet és végül a vándormadarakat: a vadliba-, vadréce és darucsapatokat.

Tisztelettel kérjük a magyar Népköztársaság Kormányát és a Kolléga Urakat a Magyar Tudományos Akadémián, hassanak oda, hogy a magyar puszták nemzetközi természetvédelem érdekében fenntartasson. Indokoljuk ezen kérésünket Magyarország természeti szépségeivel szembeni szeretetünkkel ...»

Külföldről indult ez az akció, minden politikai elgondolástól mentesen. Dr. Festetics Antal fáradósa sikerrel járt. A természet rajongóinak mozgalma győzelemmel végződött.

A Nagyalföld pusztáit megvédi a civilizáció káros hatásaitól. De az idealista érvektől függetlenül is, számos kiaknázatlan lehetőséget nyújt ez a tájegység. Az ausztriai Steierországban már évek óta nagyszerűen beváltak a tanyák gyermek családot üdülésére. A tanyasi házak csendje, környezete gyöngyszer a városi ember számára. A Hortobágy idegenforgalmát ily módon rohamosan lehetne növelni. Persze csak olyan keretek között, hogy a főcél a természetvédelem maradjon. Az alföld, a puszták védelme, amely, mint Dr. Festetics sikeres kérelmében olvashatjuk «a leginkább tükré a magyar népek». Amelynek látán még az urbánus Tóth Árpád is így verselt:

«Komor magyar föld, csöndes este
Mégismitom fénylő kalászdod;

Lásd, engem, kócos, bús jobbágyok
Sarját, rég megteit gyermekének
A finom, csábító Nyugat, de
Láttodra egy-egy régi ének,

Valami kancatej-szagú dal
Lelkem ő s pusztáiból följön
És jajgat a nap lúnyó fényén
S meghal az esti búzaföldön.»

V. Gy.

érsek együtt jelentek meg egy ökumenikus gyűlésen. Mind a kettőnek kötelessége — mondotta beszédében a horvát érsek — hogy tanúságot tegyünk az emberek előtt az Evangéliumról és Krisztus iránti szeretetünkről!

Kelet-Németország vallási megoszlásáról számolós hír látoit eddig napvilágot, sajnos, legutóbb ször komoly források megjelölése nélkül. Az 1964 dec. 31-én megtartott népszámlálás kérdőíveinek a rovatai közt szerepelt ugyan egy kérdés a vallási hovatartozásról is, de ennek eredményét mindaddig eltitkolták. Az idevonatkozó hivatalos adatokat végre közölték 1968 októberében és ezek alapján közölhetjük mi is a következő részleteket: a Német Demokratikus Köztársaság lakosságának 51,9 százaléka jelentette ki magát hivatalosan vallástalanoknak, míg 68,1 százaléka valamely egyház tagjának. A különböző protestáns egyházak híveinek a száma 10,092,000, vagyis a lakosság 59,5 százaléka. Katolikusnak vallotta magát 1,575,000, vagyis a lakosság 8,1 százaléka. Ha meggondoljuk, hogy az 1950-es népszámlálás adatai szerint a katolikusok száma 2,021,000 volt, akkor a vesztesség 29,6 százalékban állapítható meg. A protestánsok vesztességét a statisztika 51 százalékra teszi! A legnagyobb vesztéséget, vagyis a legnagyobb arányú elkereszténytelenedést Kelet-Berlinben kell megállapítanunk, ahol a vallástalanok arányszáma 46,5 százalék; a protestánsok a lakosság 45,9 százalékát alkotják, míg katolikusnak mindössze 7 százalék vallotta magát! A legvallásosabb körzet a türingiai Suhl, ahol a protestánsok számaránya 72,4 százalék, a katolikusoké 7,2 százalék és a vallástalanoké 19,9 százalék. (I. C. I. = Informations Cath. Internationales)

Jazz - zene és liturgia

A karácsonyi hanglemek között válogatva bárki meggyőződhet arról, hogy milyen nagyszámú «néger-karácsony» került a zenei piacra ebben az esztendőben. De nemcsak a karácsonyi, hanem általában a vallásos zene állványain is mind nagyobb mennyiségben található a különböző jazz-, vagy néger-misék, gitár-misék, songok és egyéb elnevezésű és vallásosnak címzett szerzemények. A nyári ifjúsági táborban úgyszólván mindenütt rendeztek «ritmikus-miséket», sőt a táborokból hazatérve nem egy plébánián valóságosan meghonosodott már az ifjúsági misének címzett gitár, bendzsó, síp és szakszó-melódias «liturgia», olyannyira, hogy komoly vallásos és zenei folyóiratok is vitába kezdtek már afelett, hogy joga van-e ennek az új zenének átlépnie a templom küszöbét? Sőt egyesületek is alakultak és tettek nyilatkozatokat a kérdéstről. Az «Una Voce» a latin nyelv, a gregorián és az orgona védelmében, míg a «Jeunesse en Marche», «Jazz pour Dieu» és még számos más ifjúsági katolikus mozgalom a ritmikus zene megvédésére és támogatására, sokszor hivatalos lelkészek bevonásával is. Párizsban a főváros legnagyobb orgonistái és a Zeneakadémia, majd a Gregorián Intézet tanárai írtak cikkeket a vezető francia lapokban, sokszor igen heves vitákat robbantva ki.

A mind nagyobb fogalom-zavar tisztázására némi precízió elengedhetetlenül szükségesnek látszik.

Az egész jazz-muzsikát a vádlottak padjára ültetni, mint teszi azt az «Una Voce» mozgalom, fölösleges — és igazságtalan. Először is: senki sem fenyegeti eltűnéssel vagy eltüntetéssel sem a latint, sem a gregoriánt, annál kevésbé magát a tiszteletreméltó templomi orgonát, a zsinati atyák által meghatározott «síp orgonát» — különbséget téve ezzel közte és a villany-orgona közt — amely egyébként ma már szintén engedélyezett.

Másodszor: a jazz elnevezés ma már olyan szerteágazó zenei családot foglal magában, amelyet a maga teljességében senki sem tart alkalmasnak templomi, tehát vallásos s így kimondottan liturgikus használatra. Túlzás lenne az is, ha a jazzt egyszerűen csak «néger-zenének», némi gúnnyal valami alsóbbrendű zenének tartanánk, hiszen a klasszikusnak számító New-Orleans-i stílus, a spiritual, a gospel, a yé-yé vagy a cool-jazz közt szinte áthidalhatatlan stílus és értelmi, tehát tartalmi különbségek vannak.

Az amerikai negro-spiritual-okat tartalmi és formai jellegzetességük miatt nevezzük így, amely jellegzetesség eredetükben már adva van. Az USA déli ültetvényein a XIX. században születtek a néger rabszolgák ajkán, akik embertelen sorsukban vigasztalást keresve a Bibliához fordultak, hogy a reménység és a lelki, valamint emberi felszabadulás és szabadság reményét ébren tartásák a szívükben. A békesség, a boldogság, a szabadság és a szeretet ígérete számukra szinte kézzelfoghatóan itt, a Bibliában volt lefektetve. És mert eme ígéret megvalósulása mellett az isteni és a prófétai szó állt őrt, ezért hittek és reméltek rendületlenül, ezért foglalták énekekbe szívük-lelkük legbensőbb vágyait. Tartalmuk miatt tehát kimondottan spirituális jellegűek.

Amikor a bibliai szövegekből kiindulva analógiát kerestek vagy fedeztek fel elnyomott sorsuk és a választott nép babyloni fogsága vagy egyiptomi rabsága közt, amikor rabszolgatartó uraikat a fáraókhöz hasonlították és, ezekhez mérve ítél-

letüket, jósolták meg amazok jövőjét vagy sorsát, akkor már *gospelsong*-okról kell beszélnünk. A lelki tartalom mellé itt már szociális, társadalmi kiegészítés is járul. Ez a két csoport tehát határozottan elkülönítendő a különböző egyéb blues-elő, swingelő, yé-yézó, rikoltozó, tapsoló vagy táncoltató dallamoktól vagy műfajoktól.

De fontos az időbeli megkülönböztetés is. Míg a spiritual-ok és gospel-ek meghatározott szabályokat követnek, ahol a tartalomhoz szigorúan igazodik a forma, a többi kísérletnél kezdettől fogva több szerep jut a fantáziának, a pillanatnyi rögtönzésnek, az egyéni ízlésnek vagy hangulatnak, így természetesen a visszaéléseknek is, — és mondjuk ki nyíltan: az ízléstelenségnek is! Es mint mindenütt, itt is áll az igazság, hogy a tanítványok és utána a mestereiktől vagy a példaképeiktől mindig a hibákat öröklék leggyakrabban; tehát a különböző címeken vagy ürtüyek alatt bemutatott «remake»-ek nivó-görbéje nem felfelé, hanem lefelé hajlik.

Sajnos, így meg kell állapítanunk, hogy az újabban egyre divatosabb «mű-spiritual»-ok és az eredeti negro-spiritual-ok közt legalább annyi a különbség, mint mondjuk az ősi hagyományokban fennmaradt régi magyar népdalok és a műdalok közt. Nem zárjuk ki eleve annak a lehetőségét, hogy esetleg egy tehetséges zeneszerző az ősi, eredeti forrásokon felnevelkedve ne tudna valóban ízléses és elfogadható spiritual-okat írni, csak azt szeretnénk hangsúlyozni, hogy ez nagyon ritka és a mai produkciók nagy része inkább a kereskedelmi piac követelményeit tartja szem előtt, semmint az áhitat emelését vagy a régi hagyományok továbbvitelét vagy fejlesztését. Ezért kell rendkívüli elővigyázattal kezelni ezeket a szerzeményeket.

A liturgiában való alkalmazásuknál különben is mindig ki kell kérni az illetékes fórumok: a püspöki konferencia liturgikus bizottságának és a helybelileg illetékes megyés-főpáspáztornak a hozzájárulását. Több európai országban egyébként erről a kérdéstről máris jelentek meg utasítások, amelyeket követni kell.

Vonatkozik mindez elsősorban a hívek, — vagy adott esetben az ifjúsági csoportok, vagy táborok liturgiájának e fajta módosítására, azaz a dallamok betanítására. Mert a teljes egészében lemezre vagy magnó-szalagra vett énekszámokat nem szabad beiktatni a szentmise liturgiájába. Annak azonban nincs akadálya, hogy ezeket bemutassuk a híveknek vallási koncert vagy akár lelkigyakorlat keretében is. A II. Vatikáni Zsinat liturgikus dekrétumának 56-42 §-ai világosan leszögezik a nemzeti nyelv, a népi vagy a modern zene felhasználásának a feltételeit. A legfőbb kritérium mindig az, hogy a zene vagy az ének emelje a szertartás bensőséges vallási, lelki és őszinte hitből fakadó hangulatát. Névszerint egyetlen nyelv vagy népi zene sem zárható ki már eleve. Tekintetbe kell azonban vennünk azt a népesoprotot, a híveknek azt a családját, amely ténylegesen részt vesz a szertartáson. Keresztény, nemzeti, világrészi vagy karakterológiai hagyományok szerint tehát aligha lehet mindenféle népi muzsikát mindenféle eredetű vagy jellegű hívő-csoport esetében alkalmazni! Ami megfelel egy afrikai missziós terület nomád törzsének, nem biztos, hogy ugyanúgy megfelel, ugyanúgy vallásos hangulatot teremt a Szajna, a Rajna, a Duna vagy a Tiberis partján is! ...

Az újdonság, az exotikum sohasem lehet elégséges kritérium arra, hogy ilyen idegen típusú zenét vegyünk át liturgiánkba azzal a hátsó gondolattal, hogy így esetleg többen jönnek majd a templomba. A kíváncsiak tömege, vagy az ismeretlen és új izgalmakat kereső galeri-csoportok sohasem tekinthetők a «hívek seregének». Ha mégis be akarnánk ezeket az újdonságokat is mutatni híveinknek vagy barátainknak, sokkal tanácsosabb a szentmisén kívül, hangverseny keretében tenni ezt és ekkor is mindig elő kell őket készíteni, különben több kárt okozunk mint hasznót ...

Ami a népi nyelven elhangzó vallásos énekeket illeti, mi magyarok különösen kiváltságos helyzetben vagyunk! Míg számos országban — Franciaországban, Olaszországban, stb. — a gregorián és a latin nyelv hosszú egyeduralma miatt aifig

van hagyományosan népi eredetű vallásos ének, amely szorosan igazodnék a szentmise liturgikus rendjéhez, addig a magyar püspöki kar első felterjesztésére egyszerre 250 régi és újabb keletű egyházi énekre kapta meg a hivatalos engedélyt Rómától!

Ezek nagy részét, sajnos, ma már hajlamosak vagyunk lassan felejtetni. Első feladatunk tehát az legyen, hogy ezeket a régi szép és alkalmas énekeinket újítsuk fel és tanítsuk ifjúságunknak is! Ez természetesen nem zárja ki az új énekek alkalmi használatát vagy kipróbálását megfelelő előkészület után és szakértő garancia mellett. Mégis: a hangsúly a már meglévő vallásos, liturgikus kincsünk megőrzésén, tökéletesítésén és továbbadásán kell hogy legyen!

Somogyi B. Gerő

150 éves a «Stille Nacht, Heilige Nacht»

Képünk a Salzburg melletti Oberdorf község templomát ábrázolja. Itt működött káplánként 150 évvel ezelőtt Josef Mohr, a «Csendes Éj» költője. A dallamot barátjával, Franz Gruber-ral együtt szerezték és 1818 karácsonyán először gitárkísérettel adták elő. Az új ének hamar elterjedt a környéken és amikor kinyomatták 1854-ben Lipcsében, csendesen hódító dallamával dia-

dalútra indult; a keresztény világ közkincese lett. Ma kb. 60 fordítása van és szinte mindenütt felcsendül karácsonykor, amikor kigyulladnak a karácsonyfa gyertyái a családi otthonokban, vagy egybegyűltek a hívők az éjféli misére a templomokban.

Mohr 56. Gruber 76 éves korában halt meg. Emléküket a faluban emléktábla örökíti meg.

Táncsal, dallal a magyarságért — Tarbestől Stuttgartig

Ez volt a kezdete és vége a kastli gimnázium tánc és énekespartija őszi szereplésének. Regensburg, München és Münster közbeeső állomásai voltak az útnak. Sok próba és készülődés után öt napot utaztak Franciaországban és több hét-végén vitte a busz a lányokat és fiúkat tanári kíséretében, hogy bemutassák a magyar nép néhány jellegzetes táncát, dalát s így szolgálják jóhírért. De Tarbes-i fellépésük Párizsban és környékén kezdődött és szereplésük folytatása volt a Berchényiről elnevezett francia éjtörnyös alakulat jubileumi ünnepségén. Így jutottak el Lourdes-ba, érintve Franciaország néhány kultúr-vezetőségű városát is. Münchenben és Stuttgartban nemzetközi keretben szólaltatták meg Kodály kórusfeldolgozásait, illetve egy-egy magyar vidék jellemző táncát, szép, saját-készítésű népviseletükben.

Az európai magyarságnak talán már nem is újság a kastli együttes sok sikeres szereplése, természetesen tűnik megjelenésük egy-egy ünnep-

ségen, pedig valójában mindenegyes útjukat sok munka, újprakedés és kockázat kíséri, és a siker sem mindig biztos. Az őszi turné után érdemes elgondolkodni azon, hogy a táncospart és az énekkar képzése, utaztatása külön gondja az iskolának, az igazgatóságnak és a tanároknak egyaránt. És idén ősszel — talán először — a gyerekek is megérezték, hogy az utazások az élmények és sikerek mellett áldozatot is kívánnak tőlük.

Csak aki rendszeresen látja és figyeli a csoport fellépéseit, az veszi észre, hogy minden évben elbűcsüszi az iskolától néhány jó táncos, helyettük újukat kell nevelni. Az utánpótlásról is kell gondoskodni. Szinte minden évben újra kezdődik a munka előről. Nem egyszer fordul elő, hogy végzett diákok segítik sikerre fellépésüket.

A műsort is állandóan alakítani kell, a követelmények és lehetőségek szerint. A múlt évben új ruhát kaptak a huszárok, előtte a lányok, tehát gyarapszik a ruhatár, ami persze sok kiadást, hozzáértést és ügyességet tételez fel. A varrás, főleg a lányok viseletének összeállítására a tanulóknak marad, tanárnői irányítással.

A táncok betanítása is szakértelmet kíván. Ebben ugyan nincs hiány. Kölczéné Balogh Éva évek óta irányítja a képzést, de külföldön, megfelelő forrásmunkák hiányában ez sem megy minden nehézség és segítség nélkül. És ami a csoport oktatása szempontjából és az énekkar képzése szempontjából előnyt jelent, a diákok állandó jelenléte és irányíthatósága, ugyanez terhelő tanulmányi idejüket. Igaz, a próbák, a dal és tánc tanulás jól kiegészíti a magyarságnevelő tantárgyakat, de értékes időt vesz el főleg az utazás, amelyre legfeljebb átmeneti jelleggel lehet tekintettel a tanári kar. A tananyagból nem hiányozhat az, amit a csoport távolléte alatt feldolgoztak.

Persze a sok siker, városok látogatása, fellépések élménye sok mindent pótol. És ezek adják az erőt, a ledűletet a további munkához, amely az évek távlatában mérve komoly magyarságszolgálati fejlődött. Nemcsak a Berchény-i ünnepségen való részvételük, franciaországi útjuk volt jó példa erre. Stuttgartban a «Népek hangja» című program keretében ukrán, horvát, litván, cseh és lengyel kórusokkal és táncospartokkal együtt léptek fel, profi csoportokkal is álltak

szemben, ráadásul első műsorszámként szerepeltek. A diákok átértékelték, hogy az ő fellépésük döntő mértékben hozzájárul a delután sikeréhez és ezzel a tudattal vonultak fel a színpadra.

A stuttgarti ünnepségen kétezer néző volt jelen, tapsorkánban, tetszésnyilvánításban nem volt hiány és a csoportok szereplése mély értelmet kapott Dr. Alfons Hufnagel prelátus megnyitóbeszédével. A nemzeti kultúra és hagyomány ápolásának fontosságáról beszélt, amely az idegen környezetben szabadon szolgálja a nemzetek közötti megértést. Az ünnepség bezárásának jeladata a stuttgarti magyar lelkésznek, P. Szőke Jánosnak jutott, aki valamennyi csoport tagjaihoz szólva azt fogalmazta meg, amit a kastli gimnázium ének- és táncgyűjtése évek óta folytat: kultúrával, művészettel és kitartó munkával szolgálja hazájának jó hírét. És amit az otthoni fiatalok életáldozatukkal mutattak meg, amikor meghaltak hazájukért és a szabadságért, az a kitűnő ifjúságra a helytállás kötelességét hárítja: azt kell megmutatniuk, hogyan kell a hazáért élni.

Életünk kenyere ...

Az Üdvözítő idézi az ószövetségi szent-író szavait: « Irva van: nemcsak kenyérről él az ember, hanem minden igével, amely Isten ajkáról való » (Mt. 4, 4).

A test tápláléka a mindennapi kenyér. A lélek mindennapi kenyere, a lélek eledele maga Krisztus. Nemcsak az Oltárszentségben eledelünk Ő testével és vérével, istenségével és emberségével valóságosan, hanem éppen ilyen táplálék, napi kenyér minden tanítása, minden elhangzott szava is. Ő maga az Isten Szava az emberekhez; a testté lett Ige. Ha nem táplálkozik vele az ember, kiszárad, kiüresedik, szegény lesz lélekben. Fajzáltyalan, értéktelen lesz a lélek és boldogtalan.

A Szentírásban Isten szól hozzánk; az evangéliumokban az Isten Fia, a megtestesült isteni Szó, az Ige. « Az Ige testté lett és közöttünk lakott » (Jn. 1, 14). Ezzel indul a megváltás boldogító evangéliuma, örömhíre a földön. Ennek a csodálatos isteni ajándékunk — hogy maga az Isten Fia jött el közénk a mi megváltásunkra — az emlékünnepe karácsony.

Karácsonyi örömmel a szívünkben keressük az újesztendő hajnalán, kérjük az év kezdetén lelkünk számára a mindennapi táplálékot, Krisztus szavaiban élünk kenyereit.

Mit nyújt nekünk az Egyház január hónapban ebből az éltető Igéből lelkünk táplálékául?

Január 1. Újév napja: Karácsony nyolcada. Jézus belép a választott nép közösségébe.

«Önmagát adta értünk, hogy minden gonosz-ságtól megváltson, megtisztítson és jótettekben buzgólkodó választott népévé tegyen» (Szent Pál, a szentmise szentlelkéjében).

Krisztussal jelent meg közöttünk

«Istennel minden emberre üdvöt árasztó kegyelme, amely arra tanít, hogy szakítsunk az istentelenséggel és a világi vágyakkal s éljünk mértéktartóan, szentül és buzgón a világon» (Szt. Pál).

«Új esztendőben, új szívekkel» — ahogy a szép újévi énekünk mondja (SZVU 59) — ezzel a lelki táplálékkal indul el a keresztény ember az év kezdetén új munkára, új küzdelemre, — megújult reménységgel.

Január 5. vasárnap: Jézus szent nevének ünnepe.

«Nincs más senki az ég alatt az emberek között, akiben üdvözülünk lehetne»

mondja Szent Péter apostol (Ap. Csel. 4, 8; szentlelkében). Magában a Jézus névben benne van, ki Ő nekünk. Jesajah — azaz: az Isten megszabadít, az Isten megment, üdvözít. Egyedül

Jézus boldogíthatja az embert — senki, semmi más ezen a földön igazán nem tesz boldoggá.

Január 6. Hétfő: Vízkereszt ünnepe — háromkirályok napja. Egyik legősibb ünnepünk. Görög neve: Epifánia, ami azt jelenti: Urunk megjelenésének ünnepe. Krisztus Király megjelent népe körében a földön — megmutatta istenségét a világnak.

«Készülj fel, gyűjts örömfényeket Jeruzsálem! Eljött világosságod: az Úr dicsősége ragyog fölötted. A földet sötétség borítja, a népeket homály fedi, de fölötted felragyog az Úr és dicsősége látható lesz benned.»

A szentmise szentlelkéje Izaiás próféta jóvondolását (60, 1) idézi. Ez az ünnep hármasság-émlékező: a napkeleti bölcsek emlékezte, akik messze földről jöttek imádni a világ királyát — Jézus keresztségének emléknappja (Vízkereszt): Jézus magára vállalja az emberiség bűneinek terhét — Jézus első csodájának, a kánaai menyegzőnek emlékezte (ezt olvassuk az evangéliumban a Vízkereszt utáni 2. vasárnapon — az idén jan. 19-én): megmutatta Jézus csodáival is isteni hatalmát, és az emberek hittek benne.

Január 12. vasárnap: Szent Család ünnepe —

Az újesztendő kezdetén a Szentcsaládot állítja elénk példaképpül az Egyház. A családok válságáról beszélnek, írnak, vitatkoznak. Szülők és gyermekek kapcsolata, házastársak magatartása, családi béke — vagy széthúzás, bomlás. A szentmisében Szt. Pál idézi az Egyház, aki felsorolja a keresztény családok erőt adó, összetartó erőit:

«Legyen szívetekben irgalom, jóság, alázatosság, szelidség és türelem. Viseljétek el egymást és bocsánatok meg egymásnak, ha valakinek panasa van a másik ellen... Főleg pedig lakjék szívetekben szeretet, mert ebben foglalható össze a tökéletesség» (Kol. 3, 12).

Január 26. Vízkereszt utáni 3. vasárnap: Jan.

26-án emlékezünk meg Szent Pál apostol megtéréséről. A nemzetek nagy apostola, aki «mindenkinek mindene» lett, hogy mindenkit megmentsen, Krisztushoz vezessen. A keresztény vallások egységéért imádkozik az Egyház minden jóakarátú kereszténnyel együtt ezekben a napokban, hogy megvalósuljon Krisztus szava: egy akol legyen és egy pásztor (Jn. 10, 16). A zsinat utáni magatartásunk nem is lehet más, mint jóakarátú eltelés Krisztus mindenkit magához ölelő szeretetével, hogy megismerje a világ rajtunk keresztül Krisztust. «Amint te, Atyám bennem vagy és én tebenned, úgy legyenek egyikök is mibennünk, és így elhiggye a világ, hogy te küldtél engem» (Jn. 17, 20 skk.).

A Svájci Magyar Missziók Közleményei

St. Gallen

1. A lelkész címe:

Dr. Vecsey Lajos, 9055 Teufen AR, «Fernblick». Tel.: (071) 22 55 28. Legkönyebben elérhető reggel 8 óra körül, délután 12.45 és este 19 óra körül.

2. A szentmisék rendje:

St. Gallenban: minden hónap 1. és 3. vasárnapján, d. e. 10 órakor a Herz Jesu kápolnában. (Legközelebb: Jan. 5. és 19-én.)

Rorschachban:

minden hónap 2-ik vasárnapján, d. e. 10.50 órakor az Allersee kápolnában. (Legközelebb: Jan. 12-én.)

Münchwilenben:

minden hónap 5-ik vasárnapján, d. u. 16 órakor a plébániatemplomban. (Legközelebb Febr.-ban.)

Arbonban:

minden 2-ik hó 2-ik vasárnapján, d. e. 9 órakor, a Gallus kápolnában.

Widnauban:

minden 2-ik hónap 2-ik vasárnapján, d. e. 9 órakor a Fehér Atyák kápolnában.

A többi helyeken: Frauenfeld, Herisau, Kreuzlingen, Niederuzwil, Buchs, Wattwil, Weinfelden alkalmi istentisztelet van. Az időpontot mindig külön meghívó jelzi.

3. A St. Gallen-i Magyar Misszió Otthona:

St. Gallen, Gallusstr. 41. Tel.: (071) 22 55 28. Minden szombaton d. e. 10.30 - 12 óra között fogadóóra. De ezenkívül bármikor fordulhatunk a magyar lelkészhez. Ha az Otthon telefonja nem jelentkezik, akkor hívjuk a Teufen-i számot.

A Misszió az «Otthon» céljaira s általában a misszióval kapcsolatos kiadásokra (főképp: terve van véve egy kölcsönkönyvtár felállítására) havi 1.- Fr. (évi 12.- Fr.) hozzájárulást kér a Kedves Hívektől. A befizetéseket a következő csekkszámlán teljesítsük: Sparkassa der Administration, St. Gallen 90-656, a hátlapon «Ung. Kath. Mission» megjelöléssel.

4. A «Hiszek»-re befizettek:

(1968-as járulék)

Zürichi Magyar Misszió	Fr. 450.—
Stoviczky Frigyes, Arbon	10.—
Nógrády Gyula, Bischofszell	50.—
Ung. Verein, St. Gallen (hirdetés)	20.—
Solidaritát, (hirdetés)	200.—

5. A karácsonyi ünnepélyt

a katolikusok a protestánsokkal együtt tartották dec. 26-án, vacsorával egybekötve.

Zürich

A magyar római katolikus istentiszteletek rendje Zürichben és Zürich kantonban:

Zürichben:

minden vasár- és ünnepnapon d. e. 10 órakor van szentmise a Szent Antal templom kriptájában. Elérhető a 11-es vilámmossal, a Rehalp irányában. Megálló: Kreuz-Platz. — Szentmisék előtt 9.15-től gyóntatás.

Mivel a lelkész egyúttal az angol nyelven beszélők lelkésze is, minden vasárnap és ünnepnap d. e. ugyanott — 11.50 órakor — angolnyelvű szentmisét is mond.

Rapperswilben:

évente négyszer van magyar szentmise, vasárnap d. u. 4 órakor. Tehát: Márc. 9. — Jún. 8. — Okt. 12. — Dec. 14.

Rüti - Tannban:

Évente négyszer van magyar szentmise. Tehát: Febr. 16. — Máj. 18. — Szept. 21. — Dec. 21. A szentmise kezdése d. u. 5 órakor.

Schaffhausenban:

minden hónap utolsó vasárnapján van magyar szentmise, d. u. 5 órakor. Tehát: Jan. 26. — Febr. 23. — Márc. 30. — Ápr. 27. — Máj. 25. — Jún. 29. — Júl. és Aug. szünet! — Szept. 28. — Okt. 26. — Nov. 30. — Dec. 28.

Usterban:

Évente négyszer van magyar szentmise, d. u. 4 órakor. Tehát: Febr. 9. — Máj. 11. — Szept. 14. — Dec. 7.

(Folytatás a 8. oldalon)

Az Ausztriai Lelkészségek Közleményei

MISEREND

1. BÉCS:

Szentmisék vasár- és ünnepnapokon:

Donaustadt: 9 órakor (Donaustadt 2, Mexikoplatz 12) Mgr. Gianone Egon.

1/2 11 órakor: Eucharistische Gedächtniskirche, (20 Adalbert Stifter Str. 73) Mgr. Gianone Egon.

11 órakor: Deutsch-Ordenskirche (I. Singerstr. 7) a magyar kolónia miséje, Radnai atya.

11 órakor: Kaiserebersdorfer-i templom, Soltész atya.

Állandó gyóntatás:

I. ker. Stefansdom -ban minden szombaton, továbbá első pénteken és előtte való csütörtökön, 16 - 19 órákban.

Kapucinusok: (Tegetthof-Str. 2) hétköznapokon 7 - 1/2 8 ó., vasár- és ünnepnapokon 7 - 8 ó., pénteken d. u. 1/2 3 - 1/2 7 ó., Radnai atya.

VIII. ker. Maria Treu (Piaristengasse 45) hétköznapokon 7 - 8 órakor, Bozi atya.

Vasár- és ünnepnapokon a szentmisék előtt van rendszeres gyóntatás.

2. FELSŐAUSZTRIA:

Linz:

a hónap első vasárnapján 11.30 órakor szentmise Kleinmünchenben, a többi vasár- és ünnepnapon 11.30-kor a Neue Heimatban.

Wels:

minden hónap első vasárnapján 11 órakor a Szent István templomban van szentmise, — ezenkívül Karácsony, Húsvét és Pünkösöd napján 11 órakor.

Steyr:

a hónap első vasárnapján d. u. 5 órakor van szentmise a Bruderhaus Kirche-ben.

Thalham:

általában a hónap utolsó szerdáján d. u. 1/2 4 órakor van szentmise.

MAGYAR LELEKÉSEK:

1. BÉCS:

Dr. János Radnai, I. Tegetthof - Str. 2. Tel.: 52 68 55.

2. FELSŐAUSZTRIA:

Linz:

Dr. Iván László, 4020 Linz, D. Senefelderstr. 6. Tel.: 42 5 86.

Fogadóórák: kedden és pénteken d.e. 10-12-ig a Caritas-ban (Seilerstätte 14/4, Telefon: 26 1 16) — egyébként a lakásán (általában délelőtt).

Magyar Klubhelyiség nyitva vasárnaponként 16 órától, Linz, Senfelderstr. 6.

Magyar könyvtár: könyvkiadás szombaton 17 - 19 óráig a Magyar Otthonban (Senfelderstr. 6.)

Magyar gyermekdelután a hó utolsó szombatján d. u. 3 órakor a Magyar Otthonban.

Wels:

Mácsady István, Lichtenegg, Königsederstr. 50. Szent István templom — Tel.: 63 59

„decor Circle“

Ujjfalu György

Wien 4, Schleichmühlgasse 8

Tel.: 56 48 164

Bodenbeläge, Spannteppiche, Einrichtungsgegenstände, Beleuchtungskörper nagy választékban.

« Maria Moden »

Bécsi Magyar Divatcsarnok

a város szívében.

Kosztümök, kabátok, ruhák és blúzok nagy választékban. Méretre rendelések!

Pongrácz Károlyné

Wien 1, Herrengasse 2-4,

Tel.: 63 50 222

„Alt Wien“

belvárosi kis illatszertár

Maria Weichart

Wien 1, Seilergasse 19

Tel.: 52 60 545

Somlainé ILONA Stüberl-je

Kis magyar étterem a Graben 14. házban

Wien 1, Bräunerstrasse 2, Tel.: 52 61 91

Vasárnap is nyitva - Csütörtök szünet

3. KARINTIA:

Spittal:

minden vasár- és ünnepnapon este 7 órakor van szentmise.

Villach:

minden hónap második vasárnapján a ferences templomban 10.45 órakor van szentmise.

Feffernitz:

havonta egyszer van szentmise, 11 órakor.

Klagenfurt:

a hónap második vasárnapján d. e. 10 órakor mondunk szentmisét a Kolpinghausban.

A többi helyeken külön értesítés szerint.

4. STÁJERORSZÁG:

Graz:

minden vasárnap 10 órakor van szentmise (Stiegenkirche).

Kapfenberg:

a hónap harmadik vasárnapján d. u. 4 órakor tartunk szentmisét.

Kaiserwald:

minden hónap első és negyedik vasárnapján és ünnepnapokon van szentmise, 8 órakor.

5. VORARLBERG:

Bregenz:

minden vasár- és ünnepnapon 1/2 11 órakor a magyar kápolnában van szentmise.

6. TIROL:

Innsbruck:

minden vasárnap 10 órakor tartunk szentmisét a Szent János templomban.

7. BURGENDLAND:

(Adatokat később közlünk!)

3. KARINTIA:

Spittal:

Marosi László, Spittal a. d. Drau, Kapellenstr. 15. Tel.: 53 4 65

Klagenfurt:

P. Németh Béla S. J. Kaufmannng. 2. 9010 Klagenfurt

4. STÁJERORSZÁG:

Graz:

Nyers János, 8042 Graz, Roseng. 10. Tel.: 41 85 75

5. VORARLBERG:

Bregenz:

Anisits Jenő, Bregenz, Kl. Riedenburg, Tel.: 51 4 55

6. TIROL:

Innsbruck:

Tóth Béla, Klauddiastr. 24. II. e.

7. BURGENDLAND:

(Adatokat később közlünk!)

Kellemes szállás

Magyar Turistáknak

a « Quisiana » penzióban, a Mariahilferstrasse mellett

Windmühlgasse 6.

Hideg-meleg folyóvíz, fürdő és reggeli. mérsékelt áron. Előzékeny magyar tulajdonos. Tel.: 57 53 41

« Spezialitäten Restaurant »

Ujjfalu Andor

Wien 20, Jägerstrasse 2. Tel.: 55 024 28

Külön helyiség összejövetelek, esküvők, bankettek céljára.

Életünk — Unser Leben

Monatsblatt für die ungarischen Katholiken in Österreich.

Herausgeber, Verleger: Ungarisches röm. kath. Seelsorgeamt,

Stefansplatz 5 - 3 - 2, 1010 Wien

Tel.: 0222/52 - 00 - 222

In Oberösterreich: Seilerstätte 14/4

4010 Linz Donau, Postfach 247

Verantwortlich: P. Dr. János Radnai

Tegetthofstr. 2, 1010 Wien

Tel.: 52 - 68 - 53

Dr. László Iván, Senefelderstr. 6.

4020 Linz Donau, Tel.: 42 5 86

Isten Népeinek Credója

Julius Cézár életének van egy jellemző mozzanata. Amikor ez a tetterős, bátor, ékesszóló és nagyszerű politikai érzékkel megáldott hódító az Adriai tengerparton bárkába szállt, hogy áthajózzék Pharsalaba és görög földön megütközzék politikai ellenfelével, Pompeiusszal, nagy vihar szakadt rájuk. A csónakosnak inába szállt a bátorsága, és bárkét visszairányította a part felé. Ebben a történelmi pillanatban Cézár kemény, parancsoló hangon rászólt: Előre! Cézárt viszed és az ő sorsát, szerencsédjét!

VI. Pál pápa 1968 június 30-án abban a szentmisében, amelyet a világ egyik legnagyobb terén 24 bíborossal és püspökkel közösen bemutatott, ünnepélyes hitvallással zárta le a «Hit Évét». Pápaságának ötödik évfordulóján hangzott el az egész keresztény világnak szóló üzenete. Úgy érzem, ez a hitvallás úgy hangzik felénk, mint valamikor Cézár szava a csüggedő és riadtlelkű csónakos felé: «Ne féljete! Péter hajóján már kétezer éve Jézus Krisztust és az Ő kinyilatkoztatását visszük. A harmadik évezredbe is — a nagy viharok ellenére — ugyanazt a Jézus Krisztust és az Ő teljes kinyilatkoztatását fogjuk átvenni.»

Ne féljete! Az újszövetségi kinyilatkoztatásnak állandóan visszatérő refrénje. Földi életünk ma is existenciális problémák kavargó és mélybehúzó örvényei felett visz. De ahogy egykor Jézus Krisztus a Galileai tengeren hányódó apostoloknak odakiáltotta: «Ne féljete! Én vagyok» — úgy visszhangzik ez az isteni bátorítás az idők végezetéig földi helytartójának az ajkán. A bátorság és lelkielő a hit édesgyermeké.

A történelem sorsdöntő eseményei nem a gyengén pislákoló észből, vagy a botladozó akarattól, hanem a hit talajából fakadtak. Az Egyház bölcsője az apostolok hite. Ennek a két évezreden át lobogó apostoli hitnek a lángja csapott magásra 1968 június 30-án, amikor is VI. Pál pápa bevezető szavaiban a többi között azt mondta: «Miként Fülöp Cezáreájában Péter apostol a tizenkettő nevében vallotta meg Krisztust, az élő Isten Fiát, — túl az emberi vélekedéseken, valóban hitet téve az Ő mellett —, úgy ma az ő alázatos utódja az egyetemes Egyház pásztora is, az Isten népe nevében hitvalló tanúságot tesz, a mellett az isteni igazság mellett, amelyet az Egyháznak kell hirdetnie minden nép között.»

Emlékeztünkben különösen két Hiszekegy él: az Apostoli- és a Nicea-Konstantinápolyi Zsinat Hiszekegye. Mindkettő az Egyház történelmi viharaihoz ötvöződött. Az Apostoli Hiszekegyet a hivatalos Egyház már 125-ben használta a keresztiség szentségének kiszolgálásánál. Az új hívők ezzel az apostoli hagyományba visszanyúló ünnepélyes hitvallással léptek be az Egyházba. A

nicea-konstantinápolyi zsinaton (325 és 381) újabb Hiszekegyet kellett összekovacsolni a korán széthulló krisztusi nyájat. Ma a szentmisében imádkozzuk ezt a hitvallást. VI. Pál pápa is ezzel a hitvallással az ajkán borult Jézus Krisztus elé. Csak kibővítette. Korunk szellemi-lelki állapota kényszerítette rá. «... tudomásunk van arról, hogy bizonyos modern körökben mily nagy nyugtalanság tapasztalható a hittel kapcsolatban. Ennek a forrongságnak egyik oka a mai világ mélyreható változása: annyi, de annyi bizonyosságot kétségbe vonnak vagy vitatnak! Látjuk, hogy

még a katolikusokat is magával ragadja a változás és az újság láza. Kétségtelen, hogy az Egyháznak mindig is az lesz a kötelessége, hogy folytassa erőfeszítését: elmélyítse és hirdesse az egymást követő nemzedékeknek — egyre alkalmasabb módon — Isten kifejezhetetlen titkait, üdvösségünk forrásait. De ugyanakkor, amikor az elengedhetetlen kutatás munkáját sürgetjük, ügyeljünk a legnagyobb gonddal arra, hogy esorbíthatatlanul őrizzük meg a keresztény tanítást. Óvakodnunk kell attól, — amit manapság, sajnos, tapasztalunk, — hogy a hívő lelkében zavart és bizonytalanságot keltsünk!»

Mind a két hitvallás az egyén hitét domborítja ki. Az Egyház szinte kétezer éven át még legközelebbi ténykedésében is, a szentmiseáldozatban, hitét az első személy hangszólásával vallja meg: Hiszek.

A XX. századdal az egész világot átfogó közösségi eszmék törnek be a történelem színpadára. Legyen az szocializmus vagy kommuniz-

mus, háború vagy béke, UNO vagy más eféle szervezet, mind az egész emberiséghez fellebbeznek. A keresztény hitvallásnak is korszerű, közösségi formát kellett öltetnie: a Hiszek mellé a Hiszünk-nek kellett lépnie. Mindinkább tudatára kell ébrednünk annak az örömdetes ténynek, hogy egy nagy közösségnek, talán a világ legnagyobb vallási közösségének vagyunk tagjai és ennek a közösségnek hitével lélegzünk, kelünk és fekszünk. Nem egyedül vegetálunk ezen a tenyérnyi földön, hanem mint egy végeláthatatlan nagy erdőnek a fája terebélyesedünk és nyúlunk az ég, a nap és a fény felé.

Micsoda termékeny közösségi légkörben is élt a keresztény ösegyház. Az Apostolok Cselekedeteiben olvassuk róluk, hogy «egy szív és egy lélek voltak» (4. 52). — Attól a perctől kezdve, hogy az Utolsó Vacsora termében összegyűlt tanítványokra alászállott a Szentlélek és a tűzkeresztiség erejével összeforrasztotta őket, a krisztusi hit lett ennek a közösségnek — a Máté evangélium Ecclesia-nak nevezi — az életelve. És megszületik az az új embertípus, amelyet Antiochiában, a római birodalom második nagy városában csakhamar «keresztény»-nek neveznek; nyilvánvalóan azért, mert életük egészében Jézus Krisztus isteni személyébe volt beágyazva, és mert az Ő tanítását sugározták ki pogány környezetükre.

Ezt a valamikor új embertípusnak számított keresztényt ma megkísérti a divathóbort. Ő is egy divatos, rövidreszabott «mini»-hit után vágyódik. A szabadság mámorában láncnak tartja, ami eddig kardja és erőssége volt.

A Szent Péter-téren elhangzott «Hiszünk» az atomkorszak emberének szól. Annak az embernek, aki tudásával behatol a legpirinyóbb atom életébe és a világűr titkaiba, de akinek a feje lett állandóan a saját tudománya által felidézett halálrétegbe.

Péter utóda szólott, mert szólnia kellett. Krisztus Urunk egykor, szenvedésének előestéjén Péter apostolhoz és az ő személyében minden egyes utódaihoz így szólott: «En azonban imádkoztam érted, hogy meg ne fogyatkozzék a hited, hogy te egykor megtérve megerősítsd testvéreidet» (Lk. 22. 32). — Kik VI. Pál testvérei? Krisztus Egyháza. Isten népe: püspökök, papok és hívők. Megerősíteni a mi korunkban is — mint eddig a történelem minden egyes korszakában — csak azt jelentheti, hogy a kinyilatkoztatás fényét rá-sugározni az értelemre, valamint az alatta, körülötte tátongó szakadékokra. A megerősítésnek nem lehet célja, hogy elzárja az előrehaladás útját és az emberi természetbe oltott fejlődésnek a dinamizmusát.

Lesz-e annyi lelkiereje korunk hívőjének, hogy VI. Pál pápával «együtt» és esorbíthatatlanul mondja «Isten népeinek Hiszekegyét»?

Dr. Sellye Vince

Csillag után

Irta: Babits Mihály

Ülök életunt szobámban,
hideg teát kavarok ...
Körülöttem fájás-félés
ködhálója kavarog.
Kikelek tikkadt helyemből,
kinyitom az ablakot
s megpillantok odakint egy
ígéretes csillagot.
Ó ha most mindent itthagynék,
mennék a csillag után
mint rég a három királyok
betelehi éjszakán!
Gépkocsin, vagy teveháton —
olyan mindegy, hogy hogyan!
Aranyat, tömjént és mirrhát
vinnék, vinnék boldogan.
Mennék száz országon át, míg
utamat szelné a vám.
«Aranyad tilos kivinni!»
szólna ott a vámos ránk.
«Tömjened meg, ami csak van,
az mind kell, az itteni
hazai hatalmak fényét
mélton dicsőíteni».
Szászor megállítanának, —
örülnék, ha ácsusom:
arany nélkül, tömjén nélkül
érnék hozzád, Jézusom!
Jaj és mire odaérnék,
hova a csillag vezet,
te már függnél a keresztien
és a lábaid csupa seb,
s ahelyett hogy bölcsöd köré
szórnák tömjént, aranyat,
megmaradt szegény mirrhámmal,
keserűszagú mirrhámmal
kenném véres lábaidat.

első néger bíboros, Zungrana kardinális mondotta párizsi jubileumi szentbeszédében, nagyrészt nekik köszönhető, hogy az afrikai katolikus egyháznak ma 2.500 bennszülött papja van és 95 bennszülött felszentelt püspöke. Igaz, hogy ez még elenyészően kicsi szám a 296 milliót számláló lakosság szükségletéhez mérve, ám ez a rendkívül fontos munka megindult és szépen halad előre.

Még ma is számos nagyszemináriumban tanítanak, de ma már a tanári karokban is, és neves európai egyetemeken is nagy számban találkozunk volt növendékekkel. Olyan köztiszteletnek örvendenek, hogy még a polgári hatóságok sem zaklatják őket, ahol pedig az állami berendezkedés kifejezetten keresztény ellenes.

November végén ért véget a franciaországi Vichy-ben «a katolikus missziók és az új világ nevelésének a kérdéseiről» rendezett kerekasztal-konferencia, amelynek során számos beszámoló hangzott el arról, hogy miben járulnak hozzá a misszionáriusok a missziós területek népeinek szociális, társadalmi neveléséhez, anyagi és szellemi fejlődéséhez. Vannak ugyanis még ma is emberek, akik azt hangoztatják, hogy fölösleges, sőt egyesek szerint egyenesen káros a nyugati kultúrát átültetni ezekre a területekre. Ezeket a vádakokat leginkább azok hangoztatják, akik egyáltalán nem ismerik a missziósok munka-módszerét, vagy pedig önmaguknak szeretnék megkaparintani ezeket a területeket, saját ideológiájuk kizárólagos terjesztésére. Nem tudják, vagy nem akarják tudomásul venni, hogy a misszionárius, amikor az evangéliumot hirdeti, nemcsak a krisztusi parancsok engedelmeskedik, de hatásosan hozzájárul az általános életmód emeléséhez és az általános emberi kultúra terjesztéséhez is.

Vegyük például a sok beszámoló közül Afrikát. Ezen a világrészen a misszionáriusok alapítottak és vezetnek ma is 50,325 iskolát. És ebben a számban még nincsen bent a 2,597 hitoktatóképző intézet! Misszionáriusok alapítottak és vezetnek ma is 1,795 kórházat, 831 árvaházat, 342 szülészeti klinikát és 5,945 aggod és nyomorékok számára alapított menhelyet.

Egyes államokban — például Togo köztársaságban — az első ipariskolákat a katolikus misszionáriusok alapították. Tehát kimondottan evangéliumi munkájuk mellett eredményes munkái az egész nép társadalmi fejlődésének és az életmód emelésének is.

Bosco Szent János

— Jan. 31. —

A modern kor legnagyobb katolikus nevelőjének Don Bosco-t tartjuk. A munkáscsaládból származott szegény fiú rendkívüli tehetségekkel volt megáldva. Már diákkorában kívülről ismert több latin és görög klasszikust. Tandíját maga kereste meg. Kemény földműves munkát végez. Szakszerűen érti emellett a szövő mesterséget és péküzemben is dolgozik, mosogat, diákokat tanít. A munkát nem tartja soha megaláztatásnak. A mostoha diákok ellenére jellemvonásává vált a vidámság és az aggodástól mentes öröm. Kötél-táncosok irigylették ügyességét, félkézrel behajlított a lópáncolt, kíváncsi tömegek élvezték bávesség-mutatványait és alig volt hangszere, amelyen ne játszott volna ügyesen.

1842-ben szentelték pappá. Életét teljesen az ifjúságnak szentelte. A rendalapítással és nevelőotthonok nyitásával járó kezdeti nehézségeket hamar legyőzte. Papjait, sokszor szegénysorsú utcagyerekekből, maga nevelte. Ennek köszönhető, hogy az általa alapított szerzetesi közösségnek könnyű volt az elesett nép szolgálatába állnia. Halálakor, 1888-ban, a rendnek már Olaszországon kívül is voltak intézetei. Ma több mint 25.000 szaléziánust öt világrész ifjúságát neveli, napközitthonokban, ipariskolákban, középiskolákban és egyetemeken.

Mi a rendkívüli gyors terjedés és az eredményes nevelési módszer titka? Röviden: a nevelő feladata abban áll Don Bosco intézeteiben, hogy megnyerje pártfogójai bizalmát. Ezért onnan minden kényszerrel száműzött és nevelési módszert hármassal alapra helyezte: az értelemre, a szeretetre és a vallásosságra.

1. A szalézi nevelő elsősorban belátásra és meggyőződésre vezeti a fiatalokat, hogy ne «betört» egyéneket neveljen, és arra törekszik, hogy a nevelendők belsőleg is elfogadják irányítását. Ezért a szalézi környezet, mint minden család, rendelkezik fény- és árnyoldallal. A szalézi pap állandó jelenlétével megkönnyíti a nevelést. Jelenléte olyan mint egy apáé, vagy egy idősebb testvére: neveléjével együtt játszik, élkezik, imádkozik, oktatta őket iskolában és műhelyben. Inkább lelkesít mint parancsol. A rabizottakkal egyéniségük és ítélőképességük kialakításában komoly munkát végez.

2. A nevelési módszer második alapköve a szeretet. Az ifjaknak érezniük kell, hogy a nevelő szereti őket. Ezt az érzést a nevelő legkönynyebben, Don Bosco szerint, úgy keltheti fel, ha szereti azt, amit nevelője szeretnek, ha megérti azt a világot, amelyben élnek.

3. A legfontosabb tényező a szalézi nevelésben a vallásosság. Don Bosco nem irt elő rendkívüli ajátottsági gyakorlatokat. A szalézi nevelő arra törekszik, hogy a fiatalokat a magasabb értékek szemléletére és szeretetére vezesse. A lelkiéletben is felelősségtudatra neveli őket. A vallásból a lelkesítő vonásokat ragadja ki és mindenekelőtt ezekkel ismerteti meg tanítványait, mint pl. az emberi lélek értéke, Isten szeretete és az erény szépsége.

Értekes vonás és éltető erő minden szalézi házban a vidámság. Savio Domonkos, Don Bosco növendéke, akit az Egyház már szentjéi között tisztelt, ezt így fejezte ki: «Az életszentséget itt abban látjuk, hogy nagyon vidámak vagyunk».

Don Bosco fiait Magyarországra is eljuttatták. 1929-ben már megszervezték jogilag az önálló magyar rendtartományt. A szaléziának nevelő-intézetük volt Esztergomban és Visegrádon. Sok

nehéz lelki és anyagi nehézségekkel küzdő ifjú vezettek helyes útra: mesterséget adtak a kezükbe, iskoláztatták őket, hogy a magyar társadalomban megtalálják helyüket. Értékes munkát végeztek nyomdai téren is Rákospalotán. A Szalézi Művek kiadásai országszerte ismertek voltak és az ifjúság nevelésében jelentős szerepük volt. Ki ne ismert volna Rákospalotán és Újpesten a CLARI-t, ahol a környék egészséges gyermekek-agasztól visszhangzott, ahol reverendás kispapok vezették a játékokat és foglalkoztak a cserkészekkel? Az államosításig gimnáziumuk volt Nyergesújfalu, diákokotthonuk Gyulán. Balassagyarmaton, Mosonmagyaróváron, Szombathelyen és Obudán. A teológiai főiskolájuk mellett, Pélyföldszentkeresztben zárandokházat létesítettek. Ezt a Dunántúl számos falujából látogatták a zárandokok. Az iskolák államosítása és a rendek felosztása a szaléziakat is érintette: 25 rendházat zártak be és 220 szaléziánust kapcsoltak ki a magyar ifjúság neveléséből. A rend tagjai többségükben otthon élnek. Várják csöndben a napot, amikor a magyar ifjúság nevelésében Don Bosco útra szerepet kap.

P. Szőke János

A Fehér Atyák az idén ünneplik fennállásuk századik évfordulóját. Ezt a jelentős missziós társaságot Lavigerie francia bíboros alapította azzal a céllal, hogy az afrikai népek közt a nevelés, elsősorban a kispapnevelés, tehát a papi utánpótlás munkái és apostolai legyenek. Céljuk az volt, hogy a nép soraiban élve elsősorban életpéldájukkal mutassák meg a keresztény apostoli élet vonzó erejét. Kezdetben csak az akkori francia gyarmatbirodalom országaiban működtek, de aktivitásuk mihamar kiterjedt egész Afrika területére, sőt közép-keletre is. Mint ahogy az

Világ-béke nap

Ismeretes, hogy a múlt év végén VI. Pál pápa szöveget intézett a világ népeihez, hogy a polgári év első napját, az Újévet, szenteljék minden esztendőben a békének. Felhívását, melyet nem kizárólag a katolikusokhoz, hanem «minden jóakarát emberhez» intézett, akkor a következőkkel okolta meg:

- a/ a világ béke veszélyben van s csak akkor lehet biztosítani, ha az emberiség összefog annak hatásos megvédésére,
- b/ a nemzetek és népek egoizmusát, mely állandó veszélyt jelent a békére, helyes határok közé kell szorítani,
- c/ egyes népeket elkieserítenek olyan áldatlan körülmények, melyekben szabadságjogaikat és emberi méltóságukat nem látják biztosítva s így kétségbeesett cselekedetekre ragadtathatják magukat,
- d/ félni kell attól, hogy egyesek a szörnyű atomfegyverek bevetésére határozzák el magukat,
- e/ nagy annak is a veszélye, hogy a tömegek lassan elfogadják a tényt: a nemzetközi ellentéteket a méltányosság, az igazságosság és a jog alapján nem lehet többé megoldani.

Ugyanakkor erősen óvott mindenkit a pápa a «hamis békeszólások» elfogadásától. «Nem lehet békéről beszélni ott, — hangsúlyozta — ahol a béke alapjait nem ismerik el és nem tartják azokat kellő tiszteletben, mint pl. az ösztönös nemzetközi viszonylatban, valamint az egyének és népek szabadságát annak minden vonatkozásában: politikai, kulturális, erkölcsi és vallási tényszerűen». Az igazi békefogalom nem lehet pacifizmus, mely mögött az élet hitvány felfogása rejtőzik és a «béke eszménye nem szolgálhatja azok gyávaságát sem, akik félnék odaadni életüket hazájukért és testvéreikért, amikor azok jogaikért és szabadságukért védelmi harcban állanak».

A tavalyi pápai szöveg értelmében az idén három hónappal ezelőtt a Vatikán felhívást adott ki, melyben felszólította a világ püspökeit, hogy 1969 január 1-én, a Világbéke Napján, rendezzenek ünnepeket és előadásokat s ezek központi pontjába állítsák az igazságos béke követelményeit, valamint az emberi méltóság és szabadságjogok tiszteletét. A Vatikán felhívása gyakorlati eligazításokat is tartalmaz. A püspökök gondoskodjanak pl. arról, hogy a különböző nyelvű és fajú papok közösen misézzenek. Az istentiszteleteken legyenek jelen a különböző fajú és nyelvű hívek közösen. A katolikus hívek a békenap alkalmával lássanak vendégül idegen diákokat, vendégmunkásokat, menekülteket és elhagyott magányosokat. Minden jóakarát ember támogatásával hassanak oda, hogy kormányai csökkentse a fegyverkezés költségeit és az így megtakarított összegeket ajánlatazzák fel a gazdaságilag elmaradt népek megsegítésére. Indítsanak mozgalmakat és követeljenek, hogy a nemzeti jövedelemnek egy százalékát fordítsák a gazdaságilag elmaradt népek támogatására.

A katolikusok másik feladata — a Vatikán most kibocsátott felhívása szerint — mindenfelé felhívni a világ nemzeteinek és a kormányoknak a figyelmét azokra az erőszakos intézkedésekre, melyekkel milliókat fosztanak meg természetes szabadságjogaiktól. A katolikusoknak ismerniük kell és másokkal is meg kell ismertetniük, hol, milyen eszközökkel használják fel az államhatalmat az emberi méltóság és az emberi szabadságjogok elfojtására. A világbéke napján figyelmeztetni kell arra, hogy a háborús támadás, a katonai megszállás, a politikai merényletek, a faji és ideológiai megkülönböztetések ellenkeznek az ember vélelmezett jogaival. Ma, az u. n. plurális korában, el kell érni, hogy a különböző politikai és ideológiai csoportok tiszteletben tartásuk egymás érdekeit és egymás felfogását. Ilyen értelemben kell az iskolai nevelést is átalakítani.

A világbéke napján — mondja a Vatikán felhívása — tartsa mindenki lelkiismeretbeli kötelességének ellenfeleivel kibékülni. Aki embertársát megbántotta, megkárosította, tegye jóvá vétkeit most a béke napján. Az embereknek meg kell érteniük, hogy a társadalmi kapcsolatok egyre inkább sűrűsödnek, melyek folytán az egyének közelebb kerülnek egymáshoz. A társadalmat tehát úgy kell alakítani, az egyéneket úgy kell megnevelni, hogy a közösségek légköre emberibbé váljék. Ezt csak akkor lehet elérni, ha a társadalmi légkör, mely körülvesz bennünket, telítve van a lelki és szellemi értékek megbecsülésével és az emberi méltóságból folyó jogok és kötelességek tiszteletével.

Nagy kérdés természetesen, felismeri-e vajon a modern ember a pápai szöveg tartalmát és felfogja-e azok jelentőségét, van-e ereje ahhoz, hogy a páratlan anyagi fejlődéssel párhuzamosan az ember lelki és szellemi értékeit is gyarapítsa és tiszteljen. Ha az anyagi javak fejlesztése közben nem gyarapszanak bennünk a szellemi és lelki értékek, az egyoldalúan ápolott materialista fejlődés elnyomja majd emberi méltóságunkat és veszélyes helyzetbe hozza szellemi kultúránkat. Megérthetjük így, hogy a sokat emlegetett humanizmus helyett a «homo homini lupus» társadalom kerába lépünk.

Az ember szinte kísértést érez arra, hogy a Világbéke Napján javaslatot tegyen egy Magyar Békenap bevezetésére is. Szükségünk volna nekünk is — otthoniaknak és emigránsoknak egyformán — egy napra, mikor a pápai szöveg értelmében felfognánk, mi a hamis és igazságos béke között a különbség. Ráeszmélnénk, milyen anyagi, vagy még inkább, milyen becsületbeli kárt tettünk honfitársaink életében. Meghívánánk egymást vendégségbe és helyreállítanánk mi magyarok is egymás között a békét, hogy ne szétszóróli, hanem egyetértő gyűjtőgetőit és megtartóit legyünk azoknak a kiváló magyar értékeknek, melyeket olyan bőkezűen árasztott ránk éppen ezekben a mostoha időkben a Gondviselés.

Az amerikai asztronauták

karácsonyijel többször is körülrepülték a Holdat. Komplikált műszerek kezelése közben és a sokirányú tudományos megfigyelés mellett találtak időt arra is, hogy a szentesten a Föld lakóinak figyelmét karácsony ünnepére irányítsák.

Frank Borman, az űrhajó parancsnoka, a harmadik körrepülés közben ezt az imát rebegte a világűrben: «Urunk, mutasd meg nekünk, amit tennünk kell azért, hogy az általános béke napja minél előbb felragyogjon a Föld lakóira.» A kilencedik körnél pedig James Lovell, William Anders társaival a bibliai teremtéstörténetet olvasták és a következő üdvözlőt küldték a Földre: *Az Apollo 8 utasai mindenkinek jó éjszákát, sok szerencsét és boldog karácsonyt kívánunk, Isten őrítze mindnyájukat a jó, öreg Földön!*

Mennyire emberibb és rokonszenvesebb volt ez az üzenet karácsony napján a világűrben, mint az a nyilatkozat, melyet a szovjet űrhajós tett annakidején arról, hogy ott fenn nem találkozott az Istennel. (Persze nincs kizárva, hogy ezeket a komolytalan szavakat is, mint anyai más kijelentést, az ateista állam adta hatalmi szóval félelemben tartott polgára szájába!)

Aki a világűrben a Genezist olvasta, észrevette ott a mindenható Teremtő nyomait!

ÉLETÜNK

Az európai magyar katolikusok lapja

Felölős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:

Ungarische Buchdruckerei

9000 - St. Gallen (Schweiz), Gallus Strasse 41.

Telefon: (071) 22 55 28

Postacsekk: Nr. ....

Bankcsekk: Nr. ....

Előfizetés egy évre: 8.— svájci frank

Egyes szám ára: 0.70 svájci frank

ÉLETÜNK — Unser Leben

Monatschrift für die ungarischen Katholiken in Europa

Verantwortlicher Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck:

Ungarische Buchdruckerei

9000 - St. Gallen (Schweiz), Gallus Strasse 41.

Telephon: (071) 22 55 28

Postcheckkonto: Nr. ....

Bankcheckkonto: Nr. ....

Bezugspreis jährlich: 8.— Sfr.

SZERKESZTŐSÉG

Ausztria:

P. Dr. Radnai János

Tegethofstrasse 2, 1010 Wien

Előfizetés egy évre: 50.— Schilling

Belgium:

P. Salamon László

125, rue de l'Arbre Bénit, Bruxelles 5

Előfizetés egy évre: 120.— bfr.

Franciaország:

P. Dr. Ruzsik Vilmos

9, rue des Deux Gares, Paris - 10

Előfizetés egy évre: 12.— frank

Hollandia:

P. Matyasovich Henrich

Houtlan 4, Nijmegen

Administration:

Hobbemakade 51, Amsterdam

Előfizetés egy évre: 8.— Gulden

Németország:

Szöke János

7 Stuttgart O., Werastrasse 65

Előfizetés egy évre: 8.— DM.

Svájc:

Dr. Vecsey Lajos

Fernblick 9053 Teufen, App.

Előfizetés egy évre: 8.— Sfr.

Rövid egyházi hírek

Advent első vasárnapján, az új egyházi év kezdetén mondták először azonos szöveggel Németország evangélikus templomaiban is a katolikusokhoz hasonlóan a Miatyánk szövegét. Az új szöveget katolikus templomokban már a legtöbb helyen húsvét óta imádkozzák.

226 spanyol lelkész végez jelenleg külföldön dolgozó honfitársai körében lelkipásztori munkát. Európa 12 országában 158 pap lát el 1.2 millió hívőt — hozták nemrég nyilvánosságra Madridban.

VI. Pál pápa fatimai látogatásának emlékére Monte Real repülőterén, ahol a pápa gépe földet ért, december 8-án leplezték le a pápa szobrát.

Délamerikában az Újszövetség 50.000 példányát osztották szét az adventi hetekben. A kiadás és szállítás költségeit a franciaországi Taizé református szerzetesei fedezték.

Biafrának december elejéig 1.2 millió DM értékben juttattak el élelmiszert az egyházi segélyszervek. 800 étkeztető központban naponta több, mint 960 ezer személyt étkeztetnek.

Librevilleben az egyházi segélyszervek 6.5 millió DM költséggel u. n. Biafra-gyermekváros építését tervezik. Gabun és Biafra kormányával erről a tárgyalások már megkezdődtek. A gyermekvárosban ezer gyermeket tudnak elhelyezni és 200 ágyas, jól felszerelt kórháza is lesz.

A lengyelországi katolicizmus ezeréves történetét dolgozzák fel és adják ki a lublini katolikus egyetemen. A három részből álló mű 55 neves tudós közreműködésével kerül kiadásra és csak kis példányszámban jelenik majd meg.

Mexiko-Cityben a püspöki kar katolikus egyetem felállítását tervezi és ehhez a pápa hozzájárulását kívánja megszerezni.

Dakarban, Senegal fővárosában tartotta 6. nemzetközi világkongresszusát a katolikus jogászok szövetsége, amely a Pax Romana keretében működik.

A «Publik» c. katolikus hetilap kiadóhivatalának közleménye szerint a lapnak jelenleg 25 ezer előfizetője van és heti példányszáma 60 %-ban fogy el. A közleményt az tette időszerűvé, hogy egy Hamburgban megjelenő lap valótlán adatokat közölt a kiadóhivatal tevékenységéről.

Santiago de Chileben tartotta 4 hetes szemináriumát a CAJ, a keresztény ifjúság munkások szövetsége.

vetsége. 22 ország 52 CAJ-vezetője vett azon részt és foglalkozott aktuális szociológiai, teológiai, politikai és gazdasági kérdésekkel.

Latinamerikában minden 56-ik perében meghal rosszul tápláltság következtében egy 4 éven aluli gyermek. A megrendítő adatot egy mexikói gyermekorvos hozta nyilvánosságra, nemzetközi konferencia keretében.

Argentínában a Parana folyóban lelte halálát három szalézi szerzetes. 12 társukat kísérték úszógyakorlatokra, amikor egyikük hirtelen segítségért kiáltott és elmerült. Mentésére siető két társa szintén a vízbe fulladt.

Budapestről jelentik: «Az Állami Egyháziügyi Hivatal elnökének előterjesztése alapján a kormány úgy határozott, hogy a magyarországi egyházak és vallásfelekezetek kérelmét teljesítve, az 1968. dec. 31.-i állapotnak megfelelő összegben 1947. december 31.-ig biztosítja számukra a személyi és dologi államszegélyeket».

Nem is kétséges, hogy ezzel a határozatával a budapesti kormányzat Mindszenty bíboros bebörtönzésének 20. évfordulójáról szeretné elterelni a figyelmet. Ezt egyébként abból is lehet látni, hogy a kormány napokon át ünnepeletti magát abból az alkalmából, hogy 20 évvel ezelőtt megállapodás jött létre a protestáns egyházak és a budapesti kormány között. Jellemző, hogy ezeken az ünnepségeken a katolikusoknak is hivatalosan részt kell venniük.

November 17-én a Magyar Püspöki Kar rendelkezett az egész országban templomi gyűjtést rendeztek az öreg és beteg szerzetesek számára.

Pannonhalmán 100 férfiszerzetes, Jászberényben 140, Gyónott 100, Vácott 100, Bakonybélén 80, Csákváron 80, Hejceán 60 szerzetesnővér részére van szociális otthon, amit állami támogatással tartanak fenn. Egyházi támogatásból él Székesfehérvárott 45, Szombathelyen 20, Esztergomban 10 öreg világi pap, Verőcén 50, Püspökszentlászlón 40, Pécsen 60 szerzetesnővér, továbbá ugyancsak Pécsen 20 világi (papi édesanyák, szerzetestestvérek).

Az egri papnevelő intézetnek 75 növendéke van öt egyházmegyéből, abból 16 jelenleg katonai szolgáltatást teljesít.

A nyíregyházi görög katolikus papnevelő intézet növendékeinek száma 19: a Központi Szemináriumban 6 görög katolikus papnövendék van, 4 pedig katonai szolgálattól idejét tölti.

Életünk — Notre Vie

9, rue des Deux Gares

Paris — 10

Telefon: COM. 74 - 52

Postacsekk: Paris 15 419 57

Directeur de la Publication:

P. Dr. Ruzsik Vilmos

Ungarische Buchdruckerei

Sankt - Gallen — Suisse

Előfizetés egy évre: 12.— Fr.

Egyes szám ára: 1.— Fr.

Életünk

Verlag und Schriftleitung in der BRD:

7000 Stuttgart O. Werastr. 65.

Fernruf: 45 57 86.

Postcheckkonto: Ungarisches Seelsorgeamt

2190

Postcheckamt Stuttgart.

Herausgeber und für die Schriftleitung

verantwortlich:

P. Szöke János

Ungarnseelsorger.

Erscheint monatlich

Bezugspreis jährlich: 8.— DM

Életünk (Magyar Ház)

Megjelenik havonta

Verschijnt maandelijks

Periodique mensuel

Szerkesztőség és adminisztráció:

Brüsszel 5, Gewijde Boomstraat 125.

125, rue de l'Arbre Bénit, Bruxelles 5.

Tel.: (02) 48 53 56

C. C. P.: «Magyar Ház» Nr. 68516 Bruxelles

A ZÜRICH MISSZIÓ HIREI

(Folytatás a 6. oldalról)

Szentmisék rendje:

Winterthurban:

minden hónap első vasárnapján van magyar szentmise. Tehát: Jan. 5. — Febr. 2. — Márc. 2. — Ápr. 6. — Máj. 4. — Jún. 1. — Jul. és Aug. szünet — Szept. 7. — Okt. 5. — Nov. 2. Dec. 7. A jelzett szentmisék d. u. 4 órakor tartanak.

Szentmisék előtt mindig gyóntatás.

A legendás hírű perui inkák népe nagyrészt már a katolikus hitre tért, de mert olyan mostoha körülmények közt élnek, hogy csak az éhínség és a nyomor lehet osztályrészük, nagy csoportokban indulnak el a városok felé. Sajnos legtöbbször a külvárosok nyomortanyáin kötnek ki, ahol erkölcsi és társadalmi szempontból is ezer és egy ve-

szély fenyegeti őket. Eme öngyilkossággal fenyegető népvándorlás megakadályozására most az angol bencések elhatározták, hogy a nehezen megközelíthető, de aránylag termékeny Apurimák völgyében kolostort alapítanak azzal a céllal, hogy maguk köré gyűjtve a benszülötteket, megtanítsák őket a földművelés és a racionális állattenyésztés, valamint az kézi ipar alapelemeire, így biztosítva számukra a megélhetés lehetőségét.

E sajtóhírt olvasva mi magyarok is emlékszünk, hogy milyen sokat köszönhetünk a nyugati szerzeteseknek: bencéseknek, cisztercieknek és prémonstreieknak, akikől őseink is elsajátították ezeket az ismereteket, amikor a hosszas népvándorlás és kalandozások után böles királyaink vezetésével beléptünk a keresztények nagy családjába.

Életünk (A Kereszt Népe)
(Het Kruisdragend Volk)
verschijnt maandelijks
in Nederland
redactie en administratie
Hobbemakade 51, Amsterdam
Post giro «A Kereszt Népe»
Amsterdam, Nr. 1462200
Tel.: 020 - 756891
bijdrage voor een jaar fl. 8.—

Életünk — Unser Leben
Verlag und Schriftleitung in der Schweiz:
9053 - Teufen, App., «Fernblick»
Telephon: (071) 53 11 49
Postcheckkonto: Nr. ....
Herausgeber und für die Redaktion
verantwortlich:
Dr. Vecsey Lajos
Ungarnseelsorger